

معارف وزیرلیگی

اؤزبېک تیلی

ایکّینچی صنف درسلیک کتابی

باسیلگن ییلی: ۱۳۹۹

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

معارف وزیرلیگی

اۉزبیک تیلی

ایکّینچی صنف درسلیک کتابی

باسیلگن ییلی:۱۳۹۹ هـ . ش.

کتاب مشخصاتی

مضمون: اۋزبېک تیلی درسلیک کتابی

مؤلفلر: تعلیمی نصاب اۋزبېک بۋلیمی درسلیک کتابلر مؤلفلری

تېکشیرووچیلر: تعلیمی نصاب اۋزبېک بۋلیمی درسلیک کتابلر مؤلفلری

صنف: ایکّینچی

متن تیلی: اۋزبېکی

یوکسلتیرووچی: درسلیک کتابلر تألیفی و تعلیمی نصابی نینگ یوکسلتیریش عمومی ریاستی

ترقه‌تووچی: معارف وزیرلیگی عامه آگاه‌لیگی و روابط ریاستی

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

معارف وزیری‌نینگ پیامی

اقرأ باسم ربک

بیزگه حیات بغیشله‌گن و اۉقیش و یازیش بویوک نعمتی‌گه ا‌یگه قیلگن تینگری تعالی‌دن منتدارمیز و الله‌ﷻ تمانیدن بیرینچی قتله اۉقیش پیامی نازل بۉلگن ا‌ینگ سۉنگی رسول حضرت محمد مصطفی‌ﷺ‌گه کۉپ درودلر بۉلسین.

۱۳۹۷نچی ییلی، معارف ییلی نامیگه مسمی بۉلگن‌لیگی برچه‌لرگه معلوم دیر. شونده‌ی بیزنینگ عزیز مملکتی‌میزده تعلم و تربیه تیزیمی‌نینگ اَیریم بۉلیم‌لریده اساسی اۉزگریش‌لر کیلیشی ممکن. اۉقیتووچی، اۉقووچی، کتاب، مکتب، اداره و آته–آنه‌لر کینگش اداره‌لری، افغانستان معارف تیزیمی‌نینگ اساسی و آلتی‌لیک عنصرلریدن حسابلنه‌دی و بولر مملکت تعلیم و تربیه‌سینی رواجلنتیشریشده مهم رول اۉینه‌یدی. بونده‌ی بیر مهم پیتده، افغانستان معارفی‌نینگ بویوک عایله‌سی و باشچیسی، مملکت تعلیم و تربیه‌سی‌نینگ زمانوی تیزیمینی رواجلنتیریشده اساسی اۉزگریشلر یره‌تیش اوچون قرار قبول قیلگن.

شو اوچون، تعلیمی نصاب‌نی اصلاح و رواجلنتیریش، معارف وزیرلیگی‌نینگ مهم بیرینچی درجه‌ده‌گی ایشلریدن سنه‌له‌دی. درسلیک کتابلر کیفیتی، محتواسی و اولرنی مکتب‌لر، مدرسه‌لر و باشقه دولتی و شخصی تعلیمی اداره‌لرده ترقه‌تیش جریانی تۉغریسیده اعتبار قره‌تیش معارف وزیرلیگی‌نینگ دستورلریده بیرینچی اۉرینده دیر. بیزنینگ درسلیک کتابلریمز کیفیتلی بۉلمه‌گن صورتده، مملکتده تعلیمی پایدار هدفلرگه ا‌یریشه‌آلمه‌یمیز.

یوقاریده‌گی ذکر بۉلگن هدفلر و بیر مهم تعلیمی تیزیم‌گه ا‌یریشیش اوچون، مملکت بۉییچه برچه اۉقیتووچیلردن، اولرنی کیله‌جک نسل‌نینگ تربیه‌لووچیلری صفتیده، التماس قیله‌میز که اولر اوشبو کتاب و محتواسینی عزیز باله‌لرگه اۉرگه‌تیش جریانیده هرقنده‌ی سعی و حرکت‌لریدن باش تارتمه‌سین‌لر و دینی، ملی و انتقاد فکرلی بۉلگن فعال و آگاه نسل‌نی تربیه‌لش اوچون کوشش قیلسین‌لر. اۉقیتووچیلر، هرکون ینگی تعهد و مسؤولیت پذیرلیک‌دن تشقری، عزیز اۉقووچیلرنینگ یقین کیله‌جکده افغانستان‌نینگ ثمره‌لی، متمدن و معمار خلقی صفتیده رواجله‌نیشی‌نی نیت قیلیب، درس بیریش‌نی باشله‌سین‌لر.

عزیز اۉقووچیلردن، اولرنی مملکت‌نینگ کیله‌جک ا‌ینگ ارزشلی سرمایه‌سی صفتیده، ایسته‌یمن که اولر فرصت‌نی قۉلدن بیرمه‌ی، اۉقیتووچیلرنینگ درسیدن ادب و احترام کمالی بیلن علم اۉرگه‌نیب، اولرنینگ بیلیمیدن تۉغری شکلده فایده‌لنسین‌لر.

آخرده، مملکت برچه تعلیمی ایش بیلرمانلری، تعلیم و تربیت دانشمندلری و اوشبو درسلیک کتاب‌نی تیارلش و ایدیت قیلیش اوچون جدی سعی و حرکت قیلگن تعلیمی نصاب بۉلیمیده‌گی فنی همکارلردن منتدارچیلیک بیلدیریب، اولرگه تینگری تعالی‌دن بو مقدس و انسان‌ساز یۉلده موفقیت‌لیک ایسته‌یمن.

بیر معیاری و رواجلنگن معارف تیزیمی‌گه ا‌یریشیش و آزاد خلق‌لی آباد، آگاه و مرفه افغانستان آرزوسی بیلن.

دکتور محمد میرویس بلخی

معارف وزیری

عنوانلر فهرستی

سان:	عنوانلر:	وقت:	بیت:
۱-	ایکّینچی صنفگه خوش کېلیب سیز!	بیر درسلیک ساعت	(۱)
۲-	الفبا حرفلری.	ایکّی درسلیک ساعت	(۳)
۳-	مکتب قاعده‌لری.	ایکّی درسلیک ساعت	(۶)
۴-	مکتب وصفیده.	بیر درسلیک ساعت	(۸)
۵-	درس اسباب‌لری.	بیر درسلیک ساعت	(۱۰)
۶-	کتاب.	بیر درسلیک ساعت	(۱۲)
۷-	اۉقیتووچی.	ایکّی درسلیک ساعت	(۱۴)
۸-	یخشی اۉقووچی.	ایکّی درسلیک ساعت	(۱۶)
۹-	یاردم‌لشیش.	بیر درسلیک ساعت	(۱۹)
۱۰-	قوشلر.	بیر درسلیک ساعت	(۲۱)
۱۱-	گپ بېلگی‌لری.	ایکّی درسلیک ساعت	(۲۳)
۱۲-	ایکّی خۉراز.	بیر درسلیک ساعت	(۲۵)
۱۳-	مېوه‌لر.	ایکّی درسلیک ساعت	(۲۷)
۱۴-	اوزوم باغیگه کیرگن تولکی.	بیر درسلیک ساعت	(۳۰)
۱۵-	اونلی تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر...........	ایکّی درسلیک ساعت	(۳۲)
۱۶-	کۉکت‌لر.	بیر درسلیک ساعت	(۳۴)
۱۷-	اسملاق.	بیر درسلیک ساعت	(۳۶)
۱۸-	حیوان‌لر.	ایکّی درسلیک ساعت	(۳۹)
۱۹-	قۉی.	بیر درسلیک ساعت	(۴۱)
۲۰-	ونداش تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر..........	ایکّی درسلیک ساعت	(۴۳)
۲۱-	عایله.	بیر درسلیک ساعت	(۴۵)
۲۲-	آنه	بیر درسلیک ساعت	(۴۷)
۲۳-	آته و آنه	بیر درسلیک ساعت	(۴۹)
۲۴-	آته‌لر سۉزی.	ایکّی درسلیک ساعت	(۵۱)
۲۵-	سۉز، گپ، متن.	ایکّی درسلیک ساعت	(۵۳)
۲۶-	تاووق.	ایکّی درسلیک ساعت	(۵۶)

۲۷- گپ بېلگی‌لری. .... ایکّی درسلیک ساعت (۵۹)
۲۸- لطیفه. .... بیر درسلیک ساعت (۶۲)
۲۹- فایده‌لی ایش‌لر. .... بیر درسلیک ساعت (۶۴)
۳۰- نجار. .... بیر درسلیک ساعت (۶۷)
۳۱- کسل کؤریش. .... بیر درسلیک ساعت (۶۹)
۳۲- یخشی اؤیین. .... ایکّی درسلیک ساعت (۷۱)
۳۳- سؤقیر بیلن چؤلاق. .... بیر درسلیک ساعت (۷۴)
۳۴- وفاسیز دؤست. .... بیر درسلیک ساعت (۷۶)
۳۵- نفاق‌نینگ ضررلری. .... ایکّی درسلیک ساعت (۷۹)
۳۶- تیش‌لرنی اسره‌ش. .... ایکّی درسلیک ساعت (۸۲)
۳۷- حکایه. .... بیر درسلیک ساعت (۸۵)
۳۸- آتلرنینگ بیرلیک و کؤپلیک شکل‌لری........ ایکّی درسلیک ساعت (۸۸)
۳۹- یخشی باله‌لر. .... ایکّی درسلیک ساعت (۹۰)
۴۰- اؤلکه‌میز. .... ایکّی درسلیک ساعت (۹۳)
۴۱- کولگولی حکایه. .... بیر درسلیک ساعت (۹۶)
۴۲- سؤزلش آدابی. .... ایکّی درسلیک ساعت (۹۹)
۴۳- رخصت خطی. .... بیر درسلیک ساعت (۱۰۲)
۴۴- امان الله نینگ آته‌سیگه .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۰۵)
۴۵- خط یازیش فایده‌لری. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۰۷)
۴۶- تؤران‌نینگ تاووغی. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۱۰)
۴۷- عقل‌لی باغبان. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۱۳)
۴۸- یلغانچی چوپان. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۱۶)
۴۹- حضرت محمد "صلی الله علیه وسلم"............... ایکّی درسلیک ساعت (۱۱۹)
۵۰- یخشی یشش. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۲۲)
۵۱- تؤرت فصل. .... ایکّی درسلیک ساعت (۱۲۵)
۵۲- معارف ترانه‌سی. .... بیر درسلیک ساعت (۱۲۷)
۵۳- لغت‌لر.. (۱۲۸)

بسم الله الرَّحمن الرَّحیم

بیرینچی درس

هدف: بسم الله الرحمن الرحیم‌نی اؤرگنیش و تـؤغری تلفظ قیلیش.

۱- کتاب‌لرینگیزنینگ بیرینچی بېتی نیمه بیلن باشلنگن؟

۲- بیر ایش‌نی باشله‌گنده نیمه دېیسیز؟

۳- اَعوذ بالله‌دن کېین نیمه اَیتیله‌دی؟

ایکّینچی صنف‌گه خوش کېلیب‌سیز!

ایکّینچـی صـنف‌نینـگ بیرینچـی درس کـونی ابـدی. اؤقووچیلر صنف‌گه کېلیب، بیر- بیرلری بـیلن سـلام‌لشـیب، هربیری بیر میز و چوکی‌گه اؤلتیردیلر. شو چاغده اؤقیتووچی صنف‌گه کېلیب، برچه اؤقووچیلر بیلن سؤره‌شدی.

اوندن سۆنگ اَیتدی: عزیز اۆقــووچیلر! کتــاب‌لرینگیزنینــگ بیرینچی درسی "بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم" دیر. هربیــر ایــش‌نــی باشله‌گنده، بســم‌الله‌الــرحمن‌الــرحیم دېــب، الله ﷻ یــاردمینی تیلش، اېسلرینگیزده بۆلسین.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- بسم الله الرحمن الرحیم نی تخته‌گه یازیب، اۆقووچیلرگــه تــۆغری تلفظی و معناسینی توشونتیرینگ.

۲- اۆقووچیلرنینگ سویه‌ســیگه یــره‌شــه، بســم الله الــرحمن الــرحیم باره‌سیده معلومات بېرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- الفبا حرفلری‌دن آلتیته حرف‌نی یازینگ.

۲- قوییده‌گی ایکّی ســۆزنینگ حــرف‌لرینــی اَیــری- اَیــری دفترلرینگیزگــه یازینگ:

اسره‌نگ، اسلام.

سینش:

اۆقووچیلر، "بسم‌الله‌الرحمن‌الــرحیم" نــی تــوزوک تلفــظ قیلیــب، معناســینی بیلیب‌دیلرمی؟

اۆقووچیلر، صنف آدابینی بیلیب‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نی دفترلرینگیزگه یازینگ:

تۆره‌خان ایکّینچی صنف‌ده اۆقییدی.

ایکّینچی درس

هدف: الفبا حرفلری آتلرینی بیلیش، تاووشلرینی انیقلش و هر بیر حرفنــی ایری - ایری یازیش، اؤقیش و یادلش.

۱- خط نیمه دیر و قیسی حرفلردن توزیله‌دی؟

۲- حرف، سؤز و گپ باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟

الفبا حرف‌لری

اؤتگــن ییلــی الفبــا حــرف‌لرینــی اؤقیــدیک، یازدیــک و تاووش‌لرینی بیلدیک. الفبا حرفلریدن سؤز، سؤزلردن گــپ توزیله‌دی.

الفبا حرفلری قوییده‌گی‌لر دیر:

آ - ا - ب - پ - ت - ث - ج - چ - ح - خ - د - ذ - ر - ز - ژ - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ع - غ - ف - ق - ک - گ - ل - م - ن - و - ۋ - ه (ه) - ء - ی - ې.

الفبا حرفلری

بیز اۋقـــووچی بـــالـه‌میز　　درس‌گه قولاق ســاله‌میز
هـرکـون مکتب کبـته‌میز　　یخـشی اۋقیب بیـته‌میز
الفـــبا حـــرفلـــرینی　　کۋپ‌یازیب،کۋپ‌اۋقییمیز
حرف‌لردن سۋز یســه‌یمیز　　ســۋزلردن گپ تۋقییمیز
حرف‌لرنینگ‌سانی‌کۋپ‌دیر　　اولـــرنی اۋرگـانـه‌میـــز
بیز ســوادلی بـۋله‌میـــز　　آنـه‌جان قـــووانـه‌سـیز

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- اۉقووچیلرگه الفبا حرف‌لرینی بیلیش ضرورلیگینی توشونتیریب، هر بیر حرفنی تاووشی بـیلن ادا قیلیـب، اولرنینـگ یازیلیشـی و هجاسـینی بیلدیرینگ.

۲- اۉقووچیلرنی اۉز آتلرینی یازیشگه قیزیقتیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- نوبت بیلن ایکّی - ایکّی اۉقووچی تخته‌گه باریب، بیریسی الفبا حرفلـری تاووشینی چیقه‌ریب، ینه بیری حرفلر تاووشینی انیقلب، تخته‌گه یازسین.

۲- الفبا حرفلرینی ترتیب بیلن دفترلرینگیزگه یازینگ!

۳- اوچته، اوچ حرفلیک سۉزنی هر بیر اۉقووچی تخته‌گه یازسین.

سیننش:

۱- اۉقووچیلر، الفبا حرفلری تاووشینی انیقلب، هر بیرینی اَیری- اَیری اۉقیب، دفترلریگه یازه آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، الفبا حرفلریدن سۉز توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی حرف‌لردن ایکّیته سۉز توزینگ:

آ ، ه ، ن، ج، ت.

اوچینچی درس

هدف: پاکلیک، پابندلیک و درس اسباب‌لرینی آلیب آلدین‌راق مکتب‌گه باریش.

۱- قوییده‌گی رسم‌لرده نیمه‌لرنی کؤره‌سیز؟

۲- تیش‌لرنی نیمه اوچون یووه‌میز؟ بو تؤغریده معلومات بېره آله‌سیزمی.

مکتب قاعده‌لری

احمد، داود نینگ قرینداشی دیر. احمد هر کونی اېرته‌لب وقتلی اویقودن توره‌دی. قؤل - یوزینی یوویب، تیش‌لرینی بُـرس‌لَیـدی. چایینی ایچگندن سؤنگ، کییم‌لرینی کییب، تبراغینی آلیب، مکتـب گه جؤنه‌یدی. درس وقتیده، صنف گه حاضر بؤله‌دی.

داود، قویاش چیققن‌دن سؤنگ اویقودن توریب، یوز- قؤلینی یوومـه‌ی، چایینی ایچمه‌ی، مکتب تامانگه چاپه‌دی. او، صنف‌گـه یېتگنـدن سـؤنگ، اؤزبېک تیلی کتابینی آلیب کېلمـه‌گـن و حاضـری کتابیـده هـم غیرحاضـر

بۆلگنینی بیلیب قالەدی. شونینگ اوچون، احمد دایم درس‌لریده کامیاب دیر و داود درس‌لرینی یخشی بیلمەیدی.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- اۆزینگیزنی اۆقووچیلرگه تانیتینگ.
۲- پاکلیک یخشیلیگی‌نی اۆقووچیلرگه توشونتیرینگ.
۳- مکتب‌گه پابندلیک و درس اسبابلری بیلن باریش فایـدەلـری بارەسیده اۆقووچیلرگه سۆزلنگ.
۴- درس متنی‌نینگ ینگی سۆزلرینی تختـەگـه یازیـب، اۆقووچیلرگـه اۆرگتینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- نوبت بـیلن اۆریـن‌لرینگیـزدن توریـب، اۆزلرینگیزنـی صـنفداش‌لرینگیزگـه تانیتتیرینگ.
۲- درس متنی‌دن ینگی سۆزلرنی دفترلرینگیزگه یازینگ.
۳- قوییدەگی هر بیر سۆز بیلن گپ توزینگ:
کییم، اویقو، ببت، درس.

سینش:

۱- اۆقووچیلر، پاکلیـک و وقـت‌گـه پابنـدلیک فایـدەلـری بـارەسـیده سـۆزلەی آلەدیلرمی؟
۲- اۆقووچیلر، ینگی سۆزلر بیلن گپ توزه آلەدیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

درس متنی‌نی دفترلرینگیزگه یازینگ.

تۉرتینچی درس

هدف: شعر معناسینی بیلیش، مکتب اسباب‌لریدن فایده‌لنیش و مکتب‌گه علاقه تاپیش.

۱- خوشلیک بیلن مکتب‌گه کېلیش فایده‌لری باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- اۉقیتووچی‌لرنی حرمت اېتیش باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- نذیرنینگ کتاب، دفتر و قلمی‌نی آلمه‌ی، مکتب‌گه بارگنی باره‌سیده نیمه دییه‌آله‌سیز؟

مکتب و صفیده

احمد قولاق سال مېنگه — مېن نیمه دېیمن سېنگه
کېل مکتب گه باره‌یلیک — اۉقیش‌نی اۉرگنه‌یلیک
هر اېرته کۉپ قوووانیب — قلم، کاغذنی آلیب
مکتب ساری جۉنه‌یلیک — باریب بهره آله‌یلیک

اۉقیــش اولــوغ نعمت دیر   اوندن همــه راحــت دیـــــر
اۉقیــش‌نی بیـلــمه‌گن‌لــر   اېرور هــمیـشـــه ابـــتــــر
آرام جــان مکتــب دیـــــر   کۉپ یخشی‌جای مکتب دیر

داکتر عبدالسلام آثم

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- اۉقـــووچیلرنی تۉپلـــب، مکتـــب وصـــفیده اَیتـــیلگن شـــعرنی اولرگـــه اۉقیتتیرینگ.

۲- شعر و نثر نینگ فرق‌لری‌نی اۉقووچیلر سویه‌سیگه یره‌شه بیلدیرینگ.

۳- شعرنینگ ینگی سۉزلری‌نی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر:

۱- قوییده‌گی مصرع نی اۉقینگ و سۉزلرینی ایری- ایری دفترلرینگیزگه یازینگ:

کېل مکتب‌گه باره‌یلیک   اۉقیــش‌نی اۉرگنه‌یلیک

۲- قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن گپ تۉزینگ:

مکتب، اېرته، قلم.

۳- اۉزبېک تیلی الفباسیدن تۉرت‌ته حرفنی تخته‌گه یازینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۲- درس متنی‌ده‌گی ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

۳- شعر بیلن نثرنی اجره‌ته آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی بیت‌لرنی دفترلرینگیزگه یازینگ.

مکتب ساری جۉنه‌یلیک   باریب بهره آله‌یلیــک
اۉقیش اولوغ نعمت دیر   اوندن همه راحت دیر

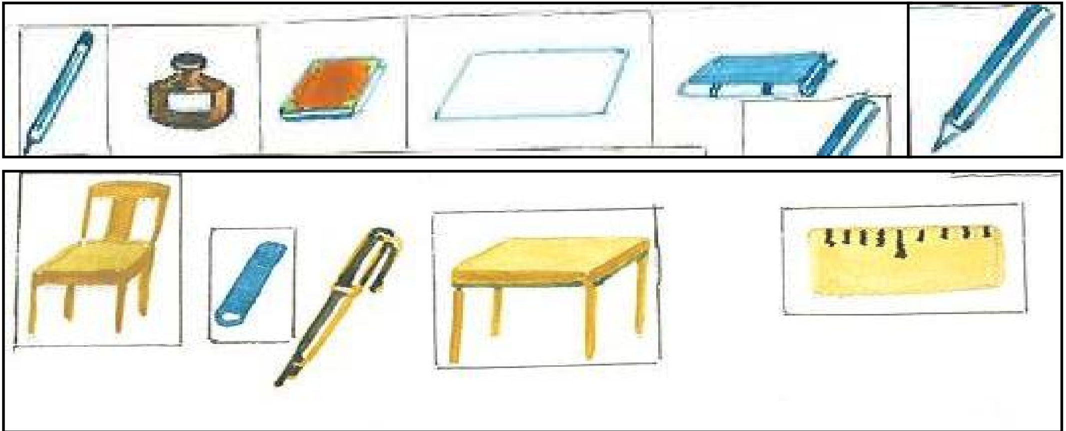
بېشینچی درس

هدف: درس اسبابلری آتلری‌نی بیلیش و اولرنی پاک اسـره‌ش و یخشـی ایشله‌تیش.

۱- درس اسباب‌لری آتلرینی بیله‌سیزمی؟

۲- خط کش و پنسل‌دن نیمه ایش آله‌میز؟

۳- درس اسباب‌لری بۇلمسه، درسینگیزنی یخشی اۆرگنه آله‌سیزمی؟

درس اسباب‌لری

درس‌نی یخشی اۆرگنیش اوچون، درس اسباب‌لری کېره‌ک‌دیر.

درس اسباب‌لری قوییده‌گی نرسه‌لردن عبارت:

کتاب، قلم، دفتر، پنسـل، خـط‌کـش، تختـه، دوات، تباشـیر، چۆت، چوکی، میز، و باشقه نرسه‌لر.

درس‌اسباب‌لرینی پاک اسره‌ب، اولردن یخشی فایده‌لنیشیمیز کېره‌ک.

بابر، کۆپ یخشـی بالـه. او، درس اسـباب‌لرینـی دایـم پـاک اسره‌ب، ییل آخریده کتابینی مکتب اداره‌سیگه تاپشیره‌دی.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- رسم بارەسیده اۉقووچیلرنینگ توشونچه (فکر) لرینی سۉرەنگ.

۲- ینگی سۉزلرنی تختەگه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۳- درس اسبابلری‌نی پاک اسرەش‌نی اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- درس اسبابلری آتلرینی اَیری- اَیری تختەگه یازینگ.

۲- قوییدەگی سۉزلرنینگ هر بیری‌سی بیلن بیر جمله توزینگ:

قلم، دفتر، خط کش، کتاب، پنسل.

سیننش:

۱- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آلەدیلرمی؟

۲- درس متنی‌نینگ ینگی سۉزلرینی اۉرگەنیبدیلرمی؟

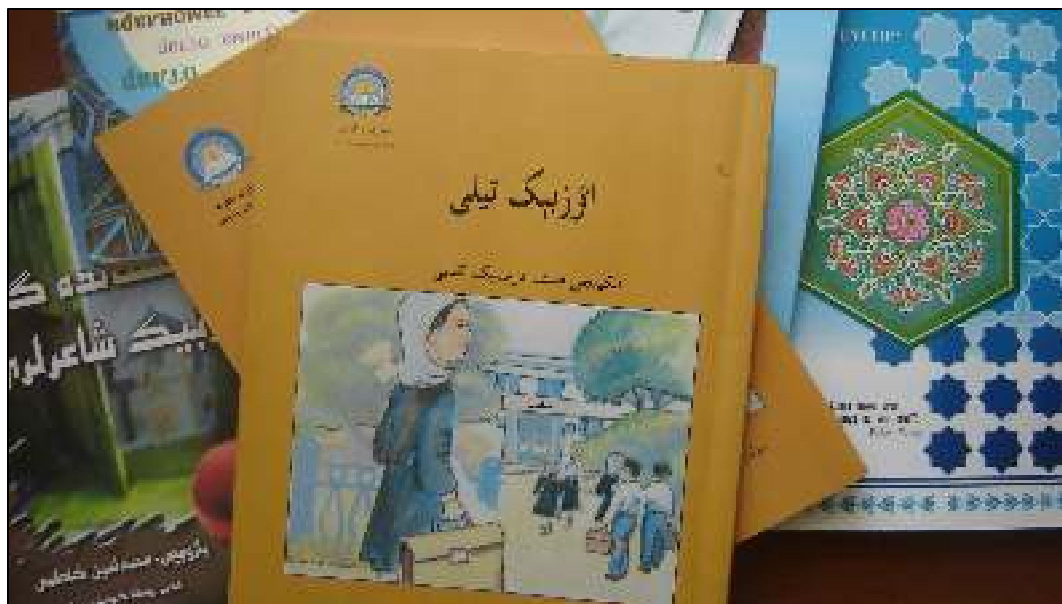
اوی تاپشیریغی:

۱- درس اسبابلریدن نېچیتەسینی دفترلرینگیزگه یازیب کېلینگ.

آلتینچی درس

هدف: کتاب باره‌سیده معلومات تاپیش، اونـدن فایـده‌لنـیش و کتـاب‌نـی یخشی اسره‌ش یؤل‌لرینی اؤرگنیش.

۱- اوی‌لرینگیزده کتاب بارمی؟ اگر بار بؤلسه، آتلری‌نی اَیته آله‌سیزمی؟
۲- ایکّینچی صنف‌ده نېچه کتاب اؤقیله‌دی؟ آتلرینی اَیته آله‌سیزمی؟
۳- ایکّینچی صنف درسلیک کتابی نېچه بېتدن عبارت؟

کتاب

اؤزبېک تیلی ایکّینچی صنف درسلیک کتابی کؤپ گـؤزه‌ل دیر. اونده، باغ و تاغلر، دشت و دلـه‌لـر، گـل و بلبـل‌لرنینـگ رسم‌لری بار. کتاب‌ده یخشی شعرلر هم بار. شعرلر اؤلکـه، مکتب، آته- آنه وصفیگه یازیلگن دیـر. مـېن کتـاب‌نـی کـؤپ یخشی کؤره‌من، اونی پؤش قیلیب، پاک اسره‌یمن.

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- کتابنی پۋش قیلیشنی عملی صورتده اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.
۲- کتاب‌دن فایده‌لنیش یۋل‌لرینی اۋقووچیلرگه توشونتیرینگ.
۳- حرفلر، سۋزلر و جمله‌لرنی اۋقوچیلرگه اَیری- اَیری کۋرسه‌تینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- هر بیرینگیز اۋز کتابلرینگیزنی عملی صورتده پۋش قیلینگ.
۲- اۋقیتووچی کۋرستگن سۋزلر و جمله‌لرنی اۋز دفترلرینگیزگه یازینگ.
۳- قوییده‌گی هر بیر سۋزگه گپ (جمله) توزینگ:
کتاب، مکتب، باغ، تاغ.

سیننش:

۱- اۋقووچیلر، عملی صورتده اۋز کتابلرینی پۋش قیله آله‌دیلرمی؟
۲- اۋقووچیلر، درس متنیدن سۋزلر بیلن گپ‌لرنی بیر- بیریدن اجره‌ته آله‌دیلرمی؟
۳- اۋقووچیلر، درس متنینی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌لرنی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:
مېنینگ کتابیمده یخشی سۋزلر و گپ‌لر یازیلگن.مېن کتابیم‌نی یخشی کۋره‌من.

بېشّینچی درس

هدف: قیزیقیش بیلن درس‌گه قولاق سالیش، استادلرنی حرمت اېتیش و اؤقیتووچی بېرگن بویروق‌لرنی بجریش.

۱- اؤقیتووچی باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- اؤقیتووچی‌نینگ سؤزلریگه یخشی قولاق سالمس‌لیک ضررلری باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- اؤقیتووچینگیز صنف‌ده نیمه ایش قیله‌دی؟ سیز اونینگ ایشلری باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟

اؤقیتووچی

اؤقیتووچیمیز، کؤپ محنتکش و مهربان کیشی دیر. اؤقیتووچیمیز، صنف‌گه کېلگن‌ده اؤرنیمیزدن توریب، سلام بېره‌میز. اولر، سلامیمیزگه جواب بېریب، حالیمیزنی سؤره‌یدی‌لر. اوندن سؤنگ، کتاب‌لرینگیزدن ینگی درس‌نی تاپینگ دېب، بویوره‌دیلر.

بیز کتابیمیزنی آچیب، ینگی درس‌نی تاپه‌میز، اۉقیتووچیمیز بیرگن ینگی درس‌گه قیزیقیش بیلن قۉشیلیب، ینگی نرسه‌لرنی اۉرگنه‌میز. بیز اۉقیتووچیمیزنی آته‌میزدېک یخشی کۉره‌میز.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- اۉقووچیلرگه اویده، صنفده، مکتب‌ده و یشش جایلریده یخشی یشش یۉل‌لری‌نی توشونتیرینگ.

۲- اۉقیتووچی‌گه حرمت اېتیشنی بیلدیرینگ.

۳- اۉقیتووچی‌نینگ سۉزلریگه قولاق سالیش فایده‌لری‌نی توشونتیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی گپ‌لرده‌گی بۉش یېرلرنی کېره‌کلی سۉزلر بیلن تۉلدیرینگ:

۲- اۉقیتووچیمیز .... اۉرنیمیزدن توریب، سلام بیره‌میز.

بیز کۉپ قیزیقیش بیلن .... لرنی اۉرگنه‌میز.

اۉقووچیلر گروپ-گروپ بۉلیب، اۉقیتووچی باره‌سیده صحبت قیلسین‌لر.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، صنف آدابی و اۉقیتووچی‌نی حرمت قیلیش‌نی بیلیب دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۳- اۉقووچیلر، درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی اۉرگنیب دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی سۉزلرنی دفترلرینگیزگه یازینگ:

اۉقیتووچیمیز کۉپ مهربان دیر. اۉقیتووچیمیز صنف‌گه کېلگن پیت‌ده اۉرنیمیزدن توریب، سلام بیره‌میز.

سکّیزینچی درس

هدف: یخشی اۉقووچی نینگ صفت‌لرینی بیلیش، درس‌متنینی اۉقیش و یازیش.

۱- یخشی اۉقووچی دېب، کیم‌نی اَیته‌دیلر؟

۲- یۉل‌لر یانیده و مکتب چمنی‌ده اېکیلگن نهال‌لرنی سیندیرمه‌یـدیگن اۉقـووچی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

۳- هرکیم اېرته‌لب اویقودن تورگنده، نیمه قیلیشی کېره‌ک؟

یخشی اۉقووچی

یولدوز، اېرته‌لب اویقودن تورگندن سۉنگ، یوز-قۉلینی یوویب، تیش‌لرینی کریم بیلن برس‌لَیـدی، چـای ایچیـب، نـان ییگنـدن سۉنگ، اوی تاپشیریغی‌نی بجریب مکتب تامانگه جۉنه‌یدی.

او، مکتب زنگی اوریلمه‌ی، اؤز صـنفیگه کیـره‌دی. صنفداشـلری بیلن سلام‌لشیب، ساغ و سلامت‌لیک‌لرینی سـؤره‌گنـدن سـؤنگ، کتابی‌نی آلیب، آلدینگی درسی‌نی اؤقیېدی و بجریلمه‌گن ایشلرینی بجره‌دی. بیلگن نرسه‌لرینی باشقه صنفداشلریگه اَیتیب بېـره‌دی و اولرنینگ بیلگن و اَیتگن‌لری‌نی ایشیتیب، بیلمه‌گن نرسه‌لری‌نی اؤز دفتریگه یازه‌دی. او، اؤقیتووچی‌نینگ سـؤزلریگه قـولاق سـالیب، اؤرگنــه‌دی. دفتریگــه یــازگن نرســه‌لرینــی اؤقیتــووچی ســیدن سؤره‌یدی.

یولدوز، مکتب‌دن رخصت بؤلگچ صنفداشلری بیلن خیرلشـیب، یؤل بؤیی‌ده هېچکیم گه آزار یېتکیزمه‌ی و نهال‌لرنی سـیندیرمه‌ی، اویی‌گه قیته‌دی.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- هر بیر اۉقووچینی صنف قرشی‌سیده تۉختـه‌تیب، اۉزی بـاره‌سیده سۉزلش‌نی بویورینگ.

۲- درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازیب،اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۳- یوز- قۉلنی یوویش و تیشلرنی بُرس‌لشنی عملی صـورتده اۉقووچیلرگـه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- هر بیرینگیز، یخشی اۉقووچی باره‌سیده سۉزلنگ.

۲- یوز-قۉل‌لرنی یوویش و تیشلرنی بُرس‌لشنی عملی صورتده صنف‌ده بجرینگ.

۳- تخته‌گه یازیلگن ینگی سۉزلر بیلن گپ یا جمله توزینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، یخشی اۉقووچی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، تیشلرینی یخشی برسلب، پاکله‌ی آله‌دیلرمی؟

۳- اۉقووچیلر، ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی سۉزلر بیلن گپ توزینگ:

صنفداش‌لر، یخشی، بُرس، تیش، اۉقووچی.

توْقّیزینچی درس

هدف: یاردم مفهومینی بیلیش و اوْرگنیش اوچون بیر-بیری بیلن یاردم‌لشیش.

۱- یاردم سوْزی نېچه و قیسی حرفلردن توزیلگن؟ اولرنی سنب، حرفلر آتینی اَیته آله‌سیزمی؟

۲- یاردم دېب، نیمه‌نی اَیته دیلر؟ یاردم باره‌سیده سوْزله‌ی آله‌سیزمی؟

۳- سیزنینگ ایکّی قلمینگیز بار، صنفداشینگیزنینگ قلمی یوْق. اونینگ قیین‌چیلیگینی حل قیلیش اوچون نیمه ایش قیله‌سیز؟

یاردم‌لشیش

تېمور، بیز بیلن صنفداش دیر. تېمور، هر کون درسلرینی اوْقیب، اوی تاپشیریغی‌نی بجره‌دی. شونینگدېک، درس اسباب‌لری‌دن: کتاب، قلم، دفتر، اوْچیرگیچ (پنسل پاک)، خط کش و باشقه کېره‌کلی نرسه‌لری دایم تبراغیده موجود. تېمور مېن و

باشقه صنفداشلریمیزنینگ درس‌لریگه یاردم بېره‌دی. بیزهم، صنف و مکتب ایشلرینی یاردم‌لشیش یۉلی بیلن بجره‌میز.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- یاردملشیش باره‌سیده اۉقووچیلرگه سۉزلنگ.
۲- اۉقووچیلرگه یاردم‌لشیش مثال‌لرینی اَیتینگ.
۳- درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- هر بیرینگیز یاردم باره‌سیده سۉزلنگ.
۲- درس اسباب‌لری نینگ آت‌لرینی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ‌لر.
۳- ینگی سۉزلر بیلن گپ توزینگ‌لر.

سیننش:

۱- اۉقووچیلر، درس متنینی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟
۲- اۉقووچیلر، یاردم مفهومی‌نی توشونیب، یاردم‌لشیش فایده‌لرینی بیلیب‌دیلرمی؟
۳- ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

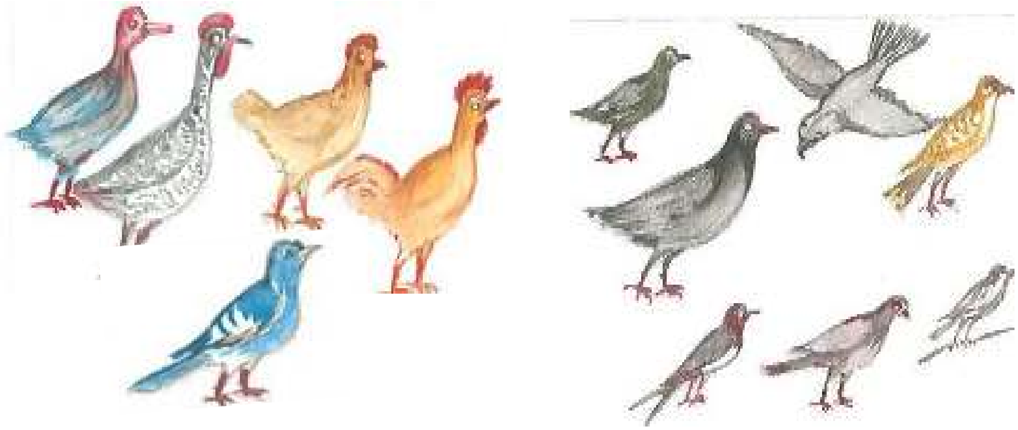
درس متنی‌دن اوچته سۉزنی تنلب، اولر بیلن گپ توزینگ.

اۉنینچی درس

هدف: قوشلر آتلری و فایده‌لرینی بیلیش، اېل بـۉلگن و یـاوایی قوشـلرنی تانیب، اولرنینگ آتلرینی اۉقیش و یازه‌آلیش.

۱- قوشلر باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- قیسی قوشلرنینگ یومورتقه‌سی‌نی یېسه بۉله‌دی؟

* * *

قوشلر

قوشلر، اوچووچی حیوانلر دیر. بیزنینگ اۉلکه‌میزده تورلی قوشـــلر؛ جملـــه‌دن: تـــاووق، فیلمـــرغ، اۉردک، کفتـــر، بلبـــل، چومچوق، قلدیرغاچ، موسیچه، سایره، فاطمه‌قوش، تورنـه، قرغه، اله‌شق-شق، کۉک قرغه، ککلیـک، بۉدنـه، قجیـر، مَینـا، قیرغی(قیغیر)، طاووس و باشقه بار.

بیر خیل قوشلر: تاووق، فیلمرغ، اۉردک و کفتـر آدم‌لرگـه اېـل بۉلگن و ینه بیر خیلی: بۉدنه، ککلیک، بلبل، قرغه، بورگوت، قجیر، قرچیغه‌ی و باشقه‌لر یاوایی قوشلر دیـر. اولوسـیمیز قوشـلرنینگ

گۆشتی، یومورتقه‌سی و پرلریدن فایده‌لنه‌دیلر. بیز، قوشلرنینگ اویه‌لری‌نی بوزمه‌یمیز و جۆجه‌لرینی اۆلدیرمه‌یمیز.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- ایل بۆلگن و یاوایی قوشلر باره‌سیده سۆزلنگ.
۲- درس متنی‌نینگ ینگی سۆزلرینی تخته‌گه یازیب، اۆقیش، یازیش و تاووشلرینی اۆقووچیلرگه توشونتیرینگ.
۳- "سۆراق" بیلگی‌سینی تخته‌گه یازیب، گپ آرقه‌لی اۆقووچیلرگه توشونتیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- اۆزینگیز تانیگن قوشلر آتینی اَیتینگ.
۲- آدم‌لر بیلن ایل بۆلگن قوش‌لر آتینی اَیتینگ.
۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۆزلرینی دفترلرینگیزگه یازینگ.
۴- قوشلردن فایده‌لنیش باره‌سیده سۆزلنگ.

سینش:

۱- اۆقووچیلر درس‌متنی‌نی‌اۆقیب، ینگی‌سۆزلرینی بیلیب دیلرمی؟
۲- آدم‌لر بیلن‌ایل بۆلگن و یاوایی‌قوشلرنینگ آتلرینی اَیته‌آله‌دیلرمی؟
۳- سۆراق بیلگی‌سینی تانیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

بیشته قوش‌نینگ آتینی دفترلرینگیزگه یازینگ.

اۉن بیرینچی درس

هدف: گپ‌لرده ایشله تیلیشی کېره‌ک بۉلگن بېلگی‌لرنی بیلیش.

۱- بېلگی دېب، نیمه‌نی اَیته‌دیلر؟ سۉزلنگ.
۲- نېچیته بېلگی‌نی تانییسیز؟ آت‌لرینی اَیتینگ.
۳- سۉراق بېلگی‌سینی تانییسیزمی؟ رسمی‌نی چیزینگ.
۴- نقطه بېلگی‌سی‌نینگ، قه‌یېرلرده قۉییلیشی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

.	؟	!	،

گپ بېلگی‌لری

گپ‌ده، بیرار نرسه حقیـده معلومـات بېریلســه، آخریــده "نقطه" بېلگیسی(.) قۉییله‌دی.

مثال: مېنینگ آته‌م تېمیرچی دیر.

گپ‌ده، بیرار نرسه حقیده سۉره‌لســه، آخریــده "ســۉراق" بېلگی سی (؟) قۉییله‌دی.

مثال: آته‌نگ نیمه ایش قیله‌دی؟

گپ،کوچلی‌سېس یا هیجان بیلن کیشی‌گه قره‌ته‌اَیتیلسه، آخریده "اونداو" بېلگی‌سی (!) قۉییله‌دی.

مثال: ای بابر!

گپ‌نینگ بۉلک‌لری، یعنی گپ آره‌سیده‌گی سۉزلر و عبارت‌لرنی اجره‌تیش اوچون "تۉختاو" بېلگی‌سی (،) قۉل‌لنیله‌دی.

مثال: **بایقرا، بازارگه باریب، ایکّی سیر برنج، بیر چارک آلمه، بیر قطی یاغ و بیر کیلو گۉشت ساتیب آلیب کېلدی.**

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- یوقاریده‌گی بېلگی‌لرنی مثال‌لر بیلن اۉقووچیلرگه اۉرگتینگ.

۲- هر بیر بېلگی‌گه بیر-بیر گپ یازیب، عملی صورتده اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- بېلگی‌لرنی دفترلرینگیزگه یازینگ.

۲- هر بیر بېلگی‌نی گپ‌لرده قۉللنگ.

۳- قیسی گپ سۉنگی‌ده سۉراق بېلگی‌سی (؟) قۉییله‌دی؟

۴- ای بابر .... نینگ سۉنگی ده قیسی بېلگی قۉییله‌دی؟

۵- درس‌متنی نی‌اۉقیب، بېلگی‌لر باره‌سیده اۉز گروپ‌لرینگیز اعضاسی بیلن سۉزلشینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، گپ بېلگی‌لرینی تانیب، آتلرینی اَیته آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، گپ‌لرده‌گی بېلگی‌لرنی اۉز اۉرین‌لریگه قۉیه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

هربیر بېلگی بیلن بیر- بیر گپ توزینگ.

اۉن ایکّینچی درس

هدف: غرورنینگ یامان‌لیگی‌نی بیلیش و اېل‌گه یخشی‌لیک قیلیش.

۱- مغرور آدم دېب، قنده‌ی کیشی‌نی اَیته دیلر؟ بو حقده سۉزلنگ.
۲- مغرور آدم‌نی اېل یخشی کۉره‌دی‌می؟ بو باره‌ده سۉزلنگ.

ایکّی خۉراز

بیر کون ایکّی خۉراز بیر-بیری بیلن اوریشدی. نتیجه‌ده، اولردن بیری باشقه سیدن قاچیب، بیر یېرگه یاشیندی. قاچیرگن خۉراز مغرور بۉلیب، بیر بلند یېرگه چیقیب، قناتلرینی قاقیب، قیچقیردی. شو پیتده بیر بورگوت کېلیب، مغرور خۉرازنی چنگالی‌گه آلیب کېتدی.

كۆرينگ، زۆر اوستيگه زۆر بار اېكن. شونينگ اوچون، هېچكيم اۆز زۆريگه ايشانيب، اۆزيدن كمزۆرلرگه ظلـم اېتمـهسـين. كبـر و غرور يخشى اېمس.

حرمتلى اۆقيتووچى!

۱- ايكّى خۆراز حكايهسېنى اۆقووچيلرگه اَيتيب، نتيجهسىنى بيلديرينگ.
۲- كبر و غرور ضررلرينى اۆقووچيلرگه بيلديرينگ.

عزيز اۆقووچيلر!

۱- حكايه بارهسيده هر بيرينگيز سۆزلنگ.
۲- قوييدهگى گپلرنينگ بۆش يېرلرينى مناسب سۆزلر بيلن تۆلديرينگ:
بير كونى .... بير ـ بيرى بيلن اوريشدى. نتيجهده .... باشقهسيدن قاچيب بير يېرگه ....
۳- قوييدهگى هر بير سۆز بيلن گپ توزينگ:
زۆر، قاچدى، مغرور ليک، خۆراز.

سينش:

۱- اۆقووچيلر، غرور نتيجهسينى بيليب ديلرمى؟
۲- درس متنىنى اۆقيب، يازه آلهديلرمى؟

اوى تاپشيريغى:

قوييدهگى سۆزنى دفترلرينگيزگه يازينگ:
هېچ كيم اۆز زۆريگه ايشانيب، اۆزيدن كمزۆرلرگه ظلم اېتمهسين.

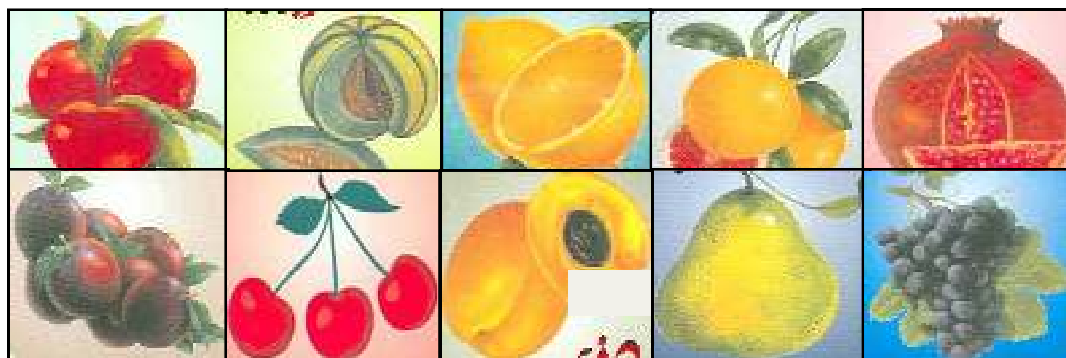
اۉن اوچینچی درس

هدف: مېوه‌لر آتلرینی اۉرگنیش و یازیش.

۱- مېوه‌لر آتلری‌نی اَیته آله‌سیزمی؟ بیر نېچه مېوه‌آتینی اَیتینگ.

۲- مېوه‌لی درختلرنینگ آتلرینی اَیته آله‌سیزمی؟

۳- قاوون و تربوزنینگ قنده‌ی اېکیلیشی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

مېوه‌لر

عزیز اۉلکه‌میزده تورلی-تورلی مېوه‌لر بار. بولر: اوریک(زردآلو)، شفتالو، ناک، آلمه، انار، اوزوم، بهی، آلوچه، قره آلو، بادام، پسته، قاوون، تربوز، یانغاق، کۉک‌سلطان، توت، مالته، کېنو، جلغۉزه و باشقه‌لردن عبارت.

اَیریم مېوه‌لر یازده و بعضی‌لری کوز فصلی‌ده پیشه‌دی. مېوه، ساغلیققه فایده‌لی دیر. مردم تازه و قوروتیلگن مېوه‌لرنی بازارگه ساتیب، اونینگ پولیگه کېره‌کلی نرسه‌لرینی ساتیب آله‌دیلر. اۉلکه‌میزنینگ تاجرلری

قوروق میوه‌لر؛ جمله‌دن: پسته، بادام، یانغاق و هؤل میوه‌لر: اوزوم، قاوون، تربوز، انار، آلمه و ناک‌نی تشقی اؤلکه‌لرگه آلیب باریب، ساته دیلر.

مېنینگ آته‌م اؤتگن بهار فصلیده اوییمیز آلدیده‌گی باغده کؤپ میوه‌لی درختلر نهالینی ایکدیلر. مېن و اکه‌م ایکیلگن نهال‌لر توبینی بؤشه‌تیب، وقتیده سوغاره‌میز. انشأالله اوچینچی ییلده میوه بیره‌دی.

* * *

حرمتلی اؤقیتووچی!

۱- درس متنی‌دن ینگی سؤزلرنی تخته‌گه یازیب، شو سؤزلرنی اؤقووچیلرگه هجا قیلدیرینگ.

۲- "نقطه" و "سؤراق" بېلگی‌لری‌نی گپ‌لرده قؤللب اؤقووچیلرگه توشونتیرینگ.

۳- میوه‌لر فایده‌لری باره‌سیده اؤقووچیلرگه قیسقه معلومات بیرینگ.

عزیز اؤقووچیلر!

۱- قوییده‌گی هر بیر سؤز بیلن گپ توزینگ:

اکه، کؤپ، نهال، ایکیله‌دی.

۲- قوییده‌گی گپ‌نینگ بؤش جایی‌نی مناسب سؤز بیلن تؤلدیرینگ:

مېنینگ آته‌م بهار فصلیده میوه‌لی .... ایکدیلر.

سینش:

۱- اۋقووچیلر ینگی سۉزلرنی هجا قیلیب، تخته‌گه یازه آله‌دیلرمی؟
۲- "نقطه" و "سۉراق" بېلگی‌لرینی گپ‌لرده ایشلته آله‌دیلرمی؟
۳- اۋقووچیلر درس متنینی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

هر بیر اۋقووچی آلتیته مېوه‌نینگ آتینی دفتریگه یازیب کېلسین.

اۉن تۉرتینچی درس

هدف: قۉل یېتمه‌یدیگن نرسه‌لرگه عیب قۉییش فایده‌سیزلیگینی بیلیش.

۱- تولکی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

۲- یقین‌لرینگیزده اوزوم باغی بارمی؟ اوزوم قیسی فصلده پیشه‌دی؟ بو باره‌ده سۉزلنگ.

اوزوم باغی‌گه کیرگن تولکی

بیر تولکی اوزوم باغی‌گه کیردی. پیشیب، آسیلیب تورگن اوزوم‌نی کۉریب، آغزی‌نینگ سووی آقدی. اوزوم‌نی آلماقچی بۉلیب، اوزوم چَیله‌سیگه اینتیلدی. اما، اوزوم نی آلالمه‌دی. آخر امیدی‌نی اوزوم‌دن اوزیب، قیته-قیته اونگه

قرەب: سېن خام اوزوم سن؛ شـؤر و بېمزە سن؛ مېنینگ لایقیم ابـمس سن، دېب آرقەگە قَیتیب کېتدی.
بیرار کیشی‌نینگ قؤلی بیر نرسەگە یېتمسە، اونگە عیب تاقمس‌لیگی کېرەک.

حرمتلی اؤقیتووچي!

۱- یوقاریدەگی حکایە نینگ نتیجەسینی اؤقووچیلرگە بیلدیرینگ.
۲- عیبلش ضررلرینی اؤقووچیلرگە توشونتیرینگ.
۳- درس متنی‌دن ینگی سؤزلرنی تختەگە یازیب، اؤقووچیلرگە بیلدیرینگ.

عزیز اؤقووچیلر!

۱- حکایە نتیجەسی بارەسیدە سؤزلنگ.
۲- ینگی سؤزلر بیلن گپ توزینگ.
۳- قؤییدەگی گپ‌لرنینگ بؤش یېرلری‌نی تـؤلدیرینگ:
- نتیجەدە، امیدینی اوزوم‌دن .... قیتە-قیتە اونگە قرەب .... کېتدی.

سیننش:

۱- اؤقووچیلر، حکایەنی اؤز تیل‌لریدە اَیتە آلەدیلرمی؟
۲- درس متنی‌نی اؤقیب، یازە آلەدیلرمی؟
۳- ینگی سؤزلر بیلن گپ توزە آلەدیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

اوچتە سؤراقلی گپ توزینگ.

اۉن بېشینچی درس

هدف: حرف‌لرنینگ تاووشینی انـیقلش و اونلـی تاووشـلرنی کۉرسـتووچی حرفلر نی بیلیش.

۱- اۉقیلگن الفبا حرفلریدن، اَیتیلگنده، تیل، لب، تیش، و تنگله‌ی بیر- بیریگه تېگمه‌ی چیقه‌دیگن تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر نی تاپینگ.

۲- تاووش باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

آ، ا، و، ۉ، ی، ې.

اونلی تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر

اونلـی تاووشـلرنی کۉرسـتووچی حرفلرنـی اَیتگنـده، هـوا تۉسیققه اوچره‌مه‌ی، اېرکین آغیزدن چیقه‌دی.

اۉزبېک تیلیده آلتیته اونلی تاووش بار. بولر قوییده‌گی حرفلر بیلن کۉرسه‌تیله‌دی:

آ، ا، و، ۉ، ی، ې.

مثال:

آو، اوی، آی، اې، ای و یای.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اونلی تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر بارەسیده سۉزلنگ.

۲- اونلی تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلرنی تختەگـه یازیـب، هـر بیـری‌نـی اۋقووچیلرگه عملی صورتده بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- درس متنی‌نی اۋقیب، ینگی سۉزلرنی دفترلرینگیزگه یازینگ.

۲- هر بیرینگیز، اونلـی تاووشـلرنی کۉرسـتووچی‌حرفلرنـی سـۉزلرده بېلگـی‌لـب چیقینگ.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، اونلی تاووشـلرنی کۉرسـتووچی حرفلرنـی تانیـب، اۋقیـب، یـازه آلەدیلر می؟

۲- اۋقووچیلر، درس متنی‌نی اۋقیب، یازه آلەدیلر می؟

اوی تاپشیریغی:

اونلی تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلرنی دفترلرینگیزگه یازیب کېلینک.

اۋن آلتینچی درس

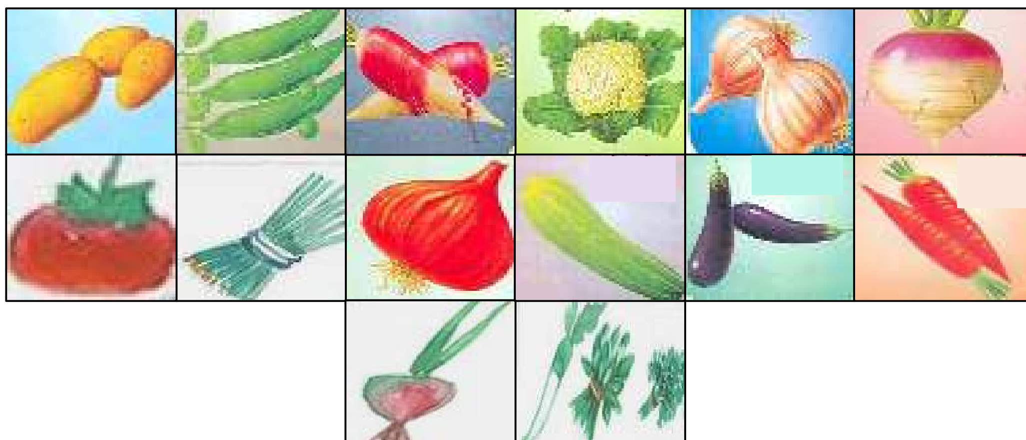
هدف: کۆکتلرنی تانیب، آتلری‌نی بیلیش، اۋقیش، یازیش و اولردن فایده‌لنیش.

۱- کۆکتلر باره‌سیده سۆزله‌ی آله‌سیزمی؟

۲- اۋزلرینگیز فایده‌لنگن کۆکتلر آتینی اَیته آله‌سیزمی؟

۳- کۆکتلر، کۆپراق قه‌یېرلرده تاپیله‌دی؟

۴- اِسملاق نیمه دیر؟

کۆکتلر (سبزیجات)

بیزنینگ اۋلکه‌میزده تورلی-تومن کۆکتلر تاپیله‌دی: گندنه، کاهو، گشنیز، اسملاق، مُلی، پیاز، کرم، سبزی(زرجامه)، بادنجان، بامیه، پمه‌دیر، فاسولیه، بادرینگ، شلغم، قاواق(کدو)، ترایی، تراتېزک، تره، گلپی و شوکبی نرسه‌لر.

کۆکتلرنی، فایده‌لنیش‌دن آلدین پاک سوو بیلن یوویش کېره‌ک. کۆکتلرنی یووومه‌ی یېگن کیشی کسل بۆله‌دی.

کۆکت‌لردن فایده‌لنیش ساغلیققه کۆپ فایـده‌لـی دیـر. شـونینگ اوچون، همه‌میز کۆکت‌لردن کۆپ فایده‌لنیشیمیز کېره‌ک.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- کۆکت‌لر شکلینی چارتگه چیزیب، اۆقووچیلردن آت‌لرینی سۆره‌نگ.
۲- کۆکت‌لر فایده‌لرینی اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.
۳- کۆکت‌لر ایکیلیشی باره‌سیده قیسقه معلومات بېرینگ.
۴- ینگی سۆزلرنی تختـه‌گـه‌یازیـب،اۆقـیش و یازیشـی‌نـی اۆقووچیلرگـه بیلدیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- اۆزینگیز تانیگن کۆکت‌لر آت‌لرینی دفترلرینگیزگه یازینگ.
۲- کۆکت‌لرفایده‌سی‌باره‌سیده هر بیرینگیز سۆزلنگ.
۳- قوییده‌گی هر بیر سۆز، نېچه بۆغین‌دن عبارت دیر؟ هر بیر بۆغین‌نینگ آستیگه خط چیزینگ:
گشنیز، کاهو، اسملاق، پمه‌دیر، گندنه، پیاز.

سیننش:

۱- اۆقووچیلر، کۆکت‌لرنینگ آتلرینی اَیته آله‌دیلرمی؟
۲- اۆقووچیلر، کۆکت‌لردن فایده‌لنیش یۆل‌لرینی بیلیب دیلرمی؟
۳- درس متنی‌نی اۆقیب، ینگی سۆزلرنی یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی سۆزلر بیلن گپ توزینگ:
ایش، فایده‌لنیش، کۆکت‌لر، بۆغین.

اۉن بېشینچی درس

هدف: اسملاق‌نی تانیب، او باره‌ده‌گی متن‌نی اۉقیش، یازیش و اسملاق حقیده سۉزلش و اوندن فایده‌لنیش یۉل‌لرینی بیلیش.

۱- اسملاق باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیز می؟
۲- اسملاق‌دن قنده‌ی طعام‌لر پیشیریله‌دی؟
۳- اسملاق، قه‌ییرلرده کۉکره‌دی؟

اسملاق

اسملاق، کۉکت‌لر توریدن دیر. اسملاق آبی و دَیمه یېرلرده کۉکَریب، اۉسه‌دی. اسملاق تُخمینی یېرگه سېپیب، کۉکرتیره‌دیلر. عایله‌لر اسملاق‌دن پوچک (بۉلانی)، اله‌چه‌فتیر، کۉک آشی و سبزی‌قورمه تیارلب، پلو یا چلو بیلن ییدیلر.

اسملاق، ساغليققه فايدەلی دیر. مردم، کۆکلم فصليده اسملاق‌نی دله‌لردن تېریب کېلەدیلر و بازارگه ساتیب، اونینگ پولیگه کېرەکلی نرسه‌لرینی ساتیب آله‌دیلر.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- ممکن بۆلسه، اسملاق‌نی صنف‌گه کېلتریب، اۆقووچیلرگه کۆرستینگ.
۲- اسملاق قه‌یېرلرده کۆکرگنی و اوندن فایده‌لنیش یۆل‌لری باره‌سیده اۆقووچیلرگه سۆزلنگ.
۳- ینگی سۆزلرنی تخته‌گه یازیب، اۆقیش و یازیشی‌نی اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- درس متنی‌ده‌گی ینگی سۆزلر بیلن گپ توزینگ.
۲- اسملاق باره‌سیده اَیری - اَیری سۆزلنگ.
۳- قوییده‌گی جمله ده اونلی و اونداش تاووشلرنی بیلدیروچی حرفلرنی کۆرستینگ:

اسملاق، کۆکتلر توریدن دیر.

سینش:

۱- اۆقووچیلر، اسملاق فایده‌لری باره‌سیده سۆزله‌ی آله‌دیلرمی؟
۲- درس متنی‌نی اۆقیب، یازه آله‌دیلرمی؟
۳- ینگی سۆزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

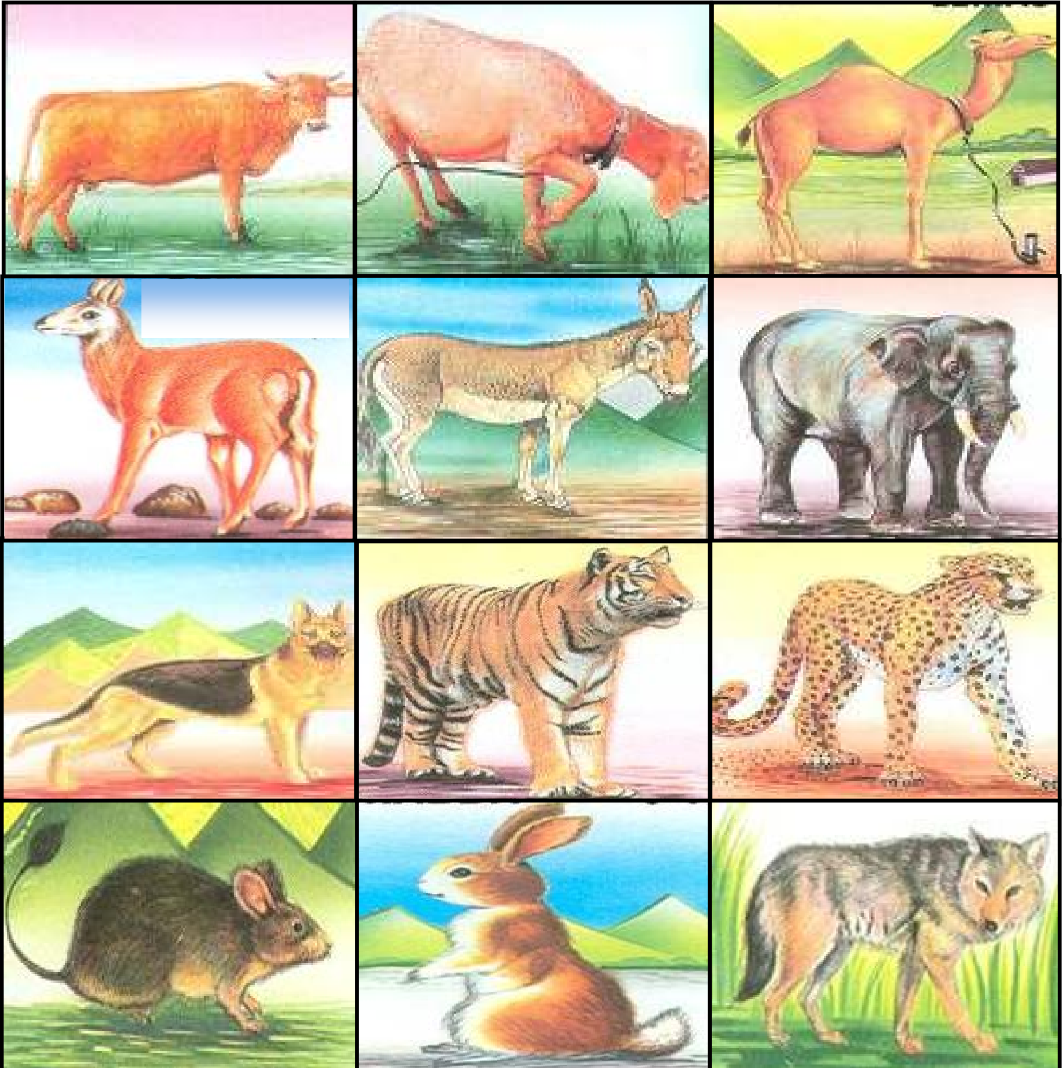
اوی تاپشیریغی:

نقطه بېلگی‌سی‌نینگ قۆللنیشی‌نی مثال آرقه‌لی کۆرستینگ.

اۉن سکّیزینچی درس

هدف: حیوان‌لرنی تانیب، آتلری‌نی بیلیش، یازیش و اولردن فایـده‌لنـیش یۉل‌لرینی بیلیش.

۱- حیوانلر باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- نېچه حیوان‌نینگ، آتینی بیله‌سیز؟
۳- آدم‌لر، حیوان‌لردن قنده‌ی فایده‌لنه‌دیلر؟
۴- حیوان‌لرنینگ قیسی بیرینی یخشی کۉره‌سیز؟

حیوان‌لر

بیز، کۉپ حیوان‌لرنی تانییمیز. اۉیل بۉلگن حیوان‌لر: قۉی، اۉچکی، اۉینک(سیگیر)، هۉکیز، آت، تۉیه، اۉیشک، ایت، موشوک (پشک)، تاووشقان (قویان) و باشقه‌لردیر.

ارسلان، اَییق، کییک، فیل، زرافه، شغال، تولکی، بۉری، یۉلبرس، قاپلان، میمون و شوکبی حیوان‌لر یاوایی حیوان‌لر توریگه کیره دی.

حیوان‌لرنینگ بیر خیلی اۉتگن زمان‌لرده آدم‌لر بیلن اۉیل بۉلگن.

مردم، حیوان‌لرنینگ سوتی، گۉشتی، یونگی وتۉیری‌سیدن فایده‌لنه‌دیلر. ایریم حیوان‌لردن دهقانچیلیک و یوک تاشیش ایشلری‌ده فایده‌لنیله‌دی.

بیز، اۉیل بۉلگن حیوان‌لرنی یخشی اسره‌ب، یۉیمک بۉره‌میز و هۉیچ قچان اولرگه ظلم اۉیتمه‌یمیز.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرگه اېل بۋلگن و یاوایی حیوان‌لرنینگ آتلرینی اَیتینگ.
۲- فایده‌لی حیوان‌لرآتلرینی اۋقووچیلردن سۋره‌نگ.
۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۋزلرینی تخته‌گه یازیب، اۋقیش و یــازیش‌نــی اۋقووچیلرگه اۋرگتینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- اېل بۋلگن حیوان‌لر آتینی دفترلرینگیزگه یازینگ.
۲- درس متنی‌نی اۋقیب، ینگی سۋزلر بیلن گپ توزینگ.
۳- درس متنی‌دن بیر گپ‌نی تنلب، دفترلرینگیزگه یازینگ.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، حیوان‌لر و اولرنینگ آتلری حقیده سۋزله‌ی آله‌دیلرمی؟
۲- اېل بۋلگن حیوان‌لر آتینی اَیتیب، یازه آله‌دیلرمی؟
۳- درس متنی‌نی اۋقیب، سۋزلر و گپ‌لرنی کۋرسته آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

یاوایی حیوان‌لر آتلرینی دفترلرینگیزگه یازینگ.

اۉن تۉقّیزینچی درس

هدف: قـۉیلر تـوری‌نـی تانیـب، آتلرینـی بیلـیش، اۉقـیش، یـازیش و قۉی‌لرنینگ فایده‌لری حقیده معلومات تاپیش.

۱- قۉی‌لر باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- نېچه تورلی قۉینی تانیبسیز؟
۳- قۉی‌نینگ فایده‌لری باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

قۉی

قۉی، کۉپ فایده‌لی حیوان دیر. انسانلر، قۉی‌نینگ سـوتی، گۉشتی، یونگی و تېری سیدن فایـده‌لنـه دیلـر. اۉلکـه‌میـزده خیل‌مه - خیل قۉی‌لر: تـورکی، قراکـۉلی، گـدیک، قنـدهاری، هزاره‌گی، عربی و باشقه خیل قۉی‌لر بار.

انسانلر، قۉی‌لرنینگ یونگیدن قالین، گلیم، کیگیز، شـال و چکمـن توزه‌ته‌دی تېری‌سیدن چرم، پۉستین، قلپاق، بوت و اېتیک تیکه‌دیلر.

بو نرسه‌لرنینگ بیر قسمی، تشــقی اؤلکــه‌لرگــه ســاتیش اوچــون ییباریلیب، قالگنی اؤلکه ایچیده ساتیله‌دی. بیز قؤیلرنی یخشی باقیب، اولر دن کؤپ فایده‌لر آله‌میز.

حرمتلی اؤقیتووچی!

۱- قؤی‌لر فایده‌لری باره‌سیده اؤقووچیلرگه سؤزلنگ.
۲- درس متنی‌نینگ ینگی سؤزلرینی تخته‌گه یازیب، اؤقیش و یازیشی‌نی اؤقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اؤقووچیلر!

۱- قؤی تورلری باره‌سیده اؤز گروپ‌لرینگیزده سؤزلشینگ.
۲- هر بیر اؤقووچی، قؤی فایده‌لری باره‌سیده اَیری- اَیری سؤزلسین.
۳- درس متنی‌نینگ ینگی سؤزلریگه گپ توزینگ.
۴- درس متنی‌ده نیچه تؤختاو بیلگیسی ایشله‌تیلگن دیر؟ اولر نی بیلگی‌لنگ!

سیننش:

۱- اؤقووچیلر، اؤلکه‌میزده قؤی‌لرنینگ قیسی تورلری بارلیگی باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌دیلر می؟
۲- قؤی‌نینگ فایده‌لرینی بیلیب‌دیلرمی؟
۳- درس متنینی اؤقیب، یازیب، ینگی سؤزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

هر بیر اؤقووچی، قؤی‌لردن قؤلگه کیله‌دیگن نرسه‌لرنینــگ آتلرینــی اؤز دفتریگــه یازسین.

ییگیرمنچی درس

هدف: اونداش تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلرنی تانیب، اۉقیش، یازیش و تاووشلرینی انیقلش.

۱- اۉقیلگن الفبا حرفلریدن، اَیتیلگنده تیل، لب، تیش و تنگلهی‌گه تېگیب چیقه‌دیگن تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلرنی تاپینگ.
۲- ایتگن حرفلرنینگ تاووشینی چیقاره آله‌سیزمی؟

ا ب پ ت ث ج چ ح خ د ذ ر ز ژ س ش
ص ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و
ۋ ه ء ي ې

اونداش تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلر

اونداش تاووشلرنی کۉرستووچی حرفلرنی ایتگنده، هوا آغیز بۉشلیغیده تۉسیققه اوچره‌یدی. اۉشه حرفلر، قوییده‌گی‌لردن عبارت دیر:

ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح، خ، د، ذ، ر، ز، ژ، س، ش،
ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق، ک، گ، ل، م، ن، ه.

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اونداش تاووشلرنی کۏرستووچی حرفلرنینگ تلفظی باره سیده سۏزلنگ.

۲- اونداش تاووشلرنی کۏرستووچی حرفلرنی تختهگه یازیب، هر بیر حرفنینگ تاووشینی ایری- ایری چیقاریب، اۋقووچیلرگه عملی صورتده بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- درس متنینی اۋقیب، ینگی سۏزلرنی دفترلرینگیزگه یازینگ.

۲- هر بیر اۋقووچی، اونداش تاووشلرنی کۏرستووچی حرفلر هجاسینی سنهسین.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، اونداش تاووشلرنی کۏرستووچی حرفلرنی تانیب، اۋقیب، یازه آلهدیلرمی؟

۲- اۋقووچیلر درس متنینی اۋقیب، یازه آلهدیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییدهگی گپنی دفترلرینگیزگه یازینگ:

اونداش تاووشلی حرفلرنی اَیتگنده، نفس آلیش چاغیده هوا تورلی تۏسیققه اوچرهیدی.

ييگيرمه بيرينچى درس

هدف: عايله‌نى تانيب، عايله حقيده‌گى درس‌نى اۉقيش، يازيش و بيليش.

۱- عايله باره‌سيده سۉزله‌ى آله‌سيزمى؟
۲- عايله‌لرينگيزده نېچه كيشى يشه‌يدى؟
۳- عايله‌لرينگيزده ايشله‌يديگن كيشى‌لركيم‌لر دير؟
درس‌دن باشقه نيمه ايش قيله‌سيز؟

عايله

عايله‌ميزده تۉقّيز كيشى يشه‌يدى. اولر: مېن، آتــه، آنــه، بابــا، مامه، اكه، اوكه، آپه و سينگليم‌دن عبارت دير.

آته‌م اۉقيتووچى، آنه‌م، آپه‌م و سينگليم اوى ايشلرينى قيله‌ديلر، اكه‌م‌اۉن‌ايكينچى و اوكه‌م آلتينچى صنف‌ده درس اۉقييديلر. اكه و اوكه‌م دم‌آليش كونلريده اوى باغچه‌سيده ايشله‌يديلر.

مېن، مکتب‌دن رخصت بۉلگنیم‌دن کېین مسجدگه باریب، قرآن‌کریم اۉقییمن. اوندن سۉنگ، اۉقیتووچیمیز آچگن حساب کورسیگه باره‌من. بابه‌م بیلن مامه‌م قرّیب قالگن‌لر، اولرنینگ خدمتی‌نی هم قیله‌من. عایله‌ده، یالغیز آته‌م ایشله‌یدیلر. حاضر برچه‌میزآته‌م‌نینگ آیلیگی بیلن یشه‌یمیز. شو کونلرده اکه‌م دوکان آچه‌دی، مېن هم انشاءالله اولر بیلن یاردم‌لشه‌من.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- عایله اعضالرینگیز آتلرینی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلردن هر بیری‌نی اۉقیب، دفترلریگه یازیش‌لرینی ایستنگ.

۲- عایله‌ده یاردم‌لشیش باره‌سیده سۉزلنگ.

۳- عایله‌ده قرّی کیشی‌لرگه حرمت و اولرگه خدمت قیلیش باره‌سیده معلومات بیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- هر بیر عایله اعضاسی آتلری بیلن گپ توزینگ.

۲- گروپ‌لرگه بۉلینیب، عایله‌ده ایناق یشش باره‌سیده سۉزلشینگ.

۳- هر بیرینگیز، اَیری- اَیری اۉز عایله‌لرینگیز حقیده سۉزلنگ.

سینئش:

۱- اۉقووچیلر عایله باره‌سیده معلومات تاپیب دیلرمی؟

۲- عایله‌ده ایناق یشش قَدرینی بیلیب دیلرمی؟

۳- درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

عایله‌لرینگیزده‌گی ابرکک کیشی‌لر آتلرینی یازینگ.

ییگیرمه ایکّینچی درس

هدف: آنه حق‌لرینی بیلیش، آنه‌گه حرمت و خدمت قیلیش.

۱- آنه‌لرینگیز سیز اوچون قنده‌ی زحمت چېککن‌لر؟ بو باره‌ده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- آنه‌لر حقوقی و اولرنی حرمت قیلیش ضرورلیگی باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- آنه‌لرینگیز سیزگه نیمه دېب، نصیحت قیله‌دیلر؟

* * *

آنه

آنه‌م مېنی اۉز قارین‌لریده تۉقّیز آی، تۉقّیز کون و تۉقّیز ساعت اسره‌دیلر. توغیلگنیم‌دن سۉنگ، کتّه بۉلیشیم‌گچه تورلی- تومن قیین‌چیلیک‌لرنی کۉردیلر. بو عزیز کیشی، کییم و بدنیم‌نی پاکیزه اسره‌ب، یېمک‌لریم‌نی وقتیده تیارلب، دایم مېنی یخشی ایشلرگه قیزیقتیردیلر.

شونینگ اۉچون، مېن آنه‌م‌نی کۉپ سېویب، سۉزلری‌نی اېشیتیب، بویروق‌لری‌نی اۉز وقتیده بجره‌من. اوی ایشلریده اولر بیلن یاردم‌لشه‌من.

هرکیم آنه‌سیگه حرمت و خدمت قیلسه، ایل آره‌سیده یخشی‌لیککه تانیلیب، الله ﷻ راضی‌لیگینی قۉلگه کېلتیره‌دی.

حرمتلى اۋقيتووچى!

۱- آنه‌گه حرمت قيليش و بويورگن ايشلرينى بجريش ضرورليگى‌نى اۋقووچيلرگه بيلديرينگ.

۲- آنه‌نينگ باله‌گه قيلگن محنت‌لرى باره‌سيده سۋزلنگ.

عزيز اۋقووچيلر!

۱- قوييده‌گى گپ‌ده نېچه سۋز بار؟ هر بير سۋز آستيگه خط چيزينگ:

- هر كيم آنه‌سيگه حرمت و خدمت قيلسه، يخشى آدم دېيله‌دى.

۲- قوييده‌گى گپ‌لرنينگ بۋش يېرلرينى تۋلديرينگ.

- مېن آنه‌م‌نى ________ من.

- بويروق‌لرينى ________ من .

- اوى ايشلريده ________ من.

سينش:

۱- اۋقووچيلر، درس متنى‌نى اۋقيب يازه آله‌ديلرمى؟

۲- اۋقووچيلر، آنه حرمتى‌نى عملى شكلده بجره آله‌ديلرمى؟

۳- اۋقووچيلر، آنه‌نينگ باله‌گه قيلگن محنت‌لرى حقيده سۋزله‌ى آله‌ديلرمى؟

اوى تاپشيريغى:

قوييده‌گى گپ‌نى دفترلرينگيزگه يازينگ:

آنه‌م مېنينگ كتّه بۋليشيم‌گچه تورلى- تومن قيين‌چيليك‌لرنى كۋرديلر.

ییگیرمه اوچینچی درس

هدف: آته و آنه حق‌لرینی بیلیش و اولرنی حرمت ایتیش، مهر و یخشی قیلیغ‌لر بیلن اولرنی راضی قیلیش.

۱- آته، آنه‌لرینگیزنینگ سیزگه قیلگن محنت‌لری باره‌سیده سؤزله‌ی‌آله‌سیزمی؟
۲- آته، آنه‌لرینگیزنی حرمت ایتیش ضرورلیگی باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟

آته و آنه

آته‌م ایش‌دن کیلگنده — پیشوازیگه چاپه‌من
آته جانیم قؤینیده — راحتیم‌نی تاپه‌من
آنه‌م مینی اؤپگنده — کؤنگلیم قوونچ‌گه تؤلر
اکه - اوکه‌لریم‌دیک — قویاش قوونیب کولر
آته - آنه‌م ایکّی‌سی — دنیاده دور یگانه
اولر اوچون اؤقیمن — چوچوک- چوچوک ترانه
دایم حرمت قیله‌من — آته- آنه جانیم‌نی
دایم خدا اسره‌سین — ایکّی مهربانیم‌نی

دکتور شفیقه یارقین

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرنی ییغیب، آته- آنه وصفیده اَیتیلگن شعرنی اۋقیتینگ.

۲- آته- آنه‌نینگ باله اوچون چېککن محنت‌لری باره‌سیده سۋزلنگ.

عزیز اۋقووچیلر!

قوییــده‌گــی مصــرع نېچــه ســۋزدن تــوزیلگن؟ دفترلرینگیزگــه یازینــگ و هــر بیرسۋزنینگ آستیگه خط چیزینگ:

آتــه- آنــه‌م ایــکّی‌ســی　　　دنیــاده دور یــگانــه

قوییده‌گی هر بیر سۋز بیلن گپ توزینگ:

سیز، قووانچ، چوچوک، مهربان.

اۋقووچیلر اۋز آته‌لری قیله‌دیگن ایشلری باره‌سیده سۋزلسین‌لر.

سیننش:

اۋقووچیلر، آته- آنه وصفیده‌گی شعرنی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اۋقووچیلر، آته- آنه‌لریگه حرمت و خدمت قیلیش‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی بیت‌نی دفترلرینگیزگه یازینگ:

اولــر اوچــون اۋقیــمن　　　چوچوک-چوچوک تــرانــه

ییگیرمه تۇرتینچی درس

هـدف: آتـهلـر سـۉزینی بیلـیش، اونـدن فایـدهلنـیش و اۉرگنیشـیگـه اۉقیتووچیلرنی قیزیقتیریش.

۱- آتهلر سۉزی(مقال) بارهسیده سۉزلهی آلهسیزمی؟
۲- آتهلر سۉزیدن بیرارتهسینی اَیته آلهسیزمی؟

* * *

آتهلر سۉزی (مقال)

* پاکلیگینگ، ساغلیگینگ.

* ساغلیگیم، بایلیگیـــــم.

* آلمهنی آتیب آلگونچه، دم غنیمت.

* بخاراده مالی بارنینگ کۉنگلی تۉق.

* تېنتک باتور تېز اۉلر.

* ادبلی باله اېلگه منظور.

* آز-آز اۉرگنیب، دانا بۉلور، تـامچی-تـامچی ییغیلیـب، دریا بۉلور.

* ساغلیک تیلهسنگ، کۉپ یېمه، عزّت تیلهسنگ، کۉپ دېمه.

* تېنتککه تېل ببرمه، قۉلیگه ببل ببرمه.

حرمتلی اۋقیتووچی!

آته‌لر سۆزی باره‌سیده اۋقووچیلر سویه‌سیگه یره‌شه، معلومات بېرینگ.

۱- یوقاریده‌گی آته‌لر سۆزی باره‌سیده آیدین‌لیک تشلنگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- درس‌ده‌گی آته‌لر سۆزینی یادلنگ.

۲- قوییده‌گی آته‌لر سۆزی‌نینگ بۆش یېرلرینی تۆلدیرینگ:

- ادبلی __________ منظور.
- تېنتک __________ تېز اۋلر.
- پاک‌لیگینگ __________ لیگینگ.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، آته‌لر سۆزی باره‌سیده سۆزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۲- درس‌ده‌گی آته‌لر سۆزینی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

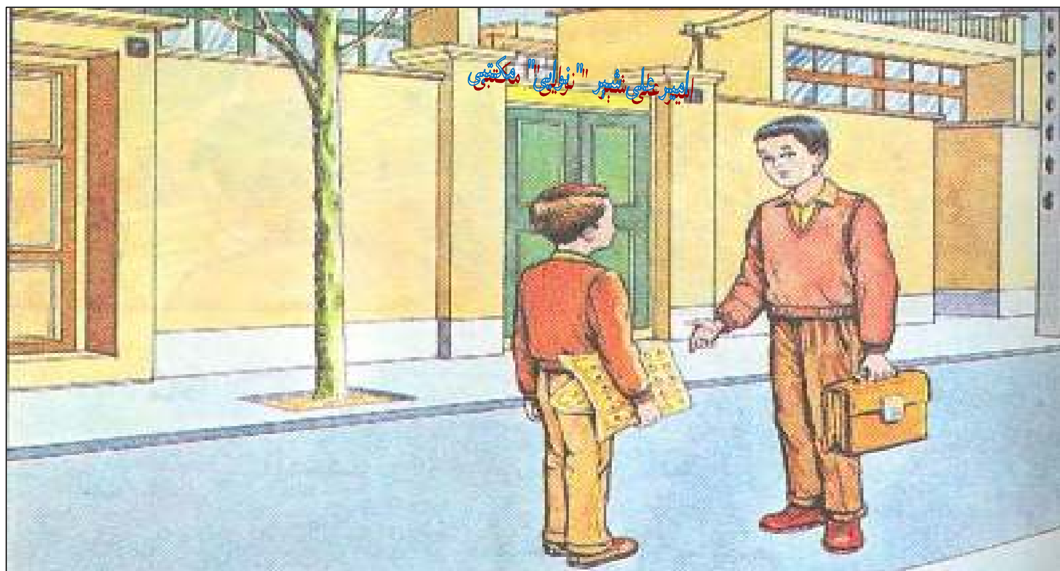
اوی تاپشیریغی:

هر بیر اۋقووچی، اوشبو درس‌ده‌گی آته‌لر سۆزیدن ایکّیته‌سی‌نی یادلب، اۋز دفتریگه یازسین.

ییگیرمه بېشینچی درس

هدف: سۉز بیلن گپ‌نی تانیب، سۉزلردن گپ توزیش.

هر بیرینگیز، بیر - بیر گپ یازینگ.
سۉز بیلن گپ‌نینگ فرق‌لرینی بیله‌سیزمی؟
رسم‌گه قره‌ب، حکایه توزینگ.

سۉز، گپ، متن

حرف‌لردن سۉز، سۉزلردن گپ و گپ‌لردن متن توزیله‌دی. هر بیر گپ‌نینگ آخریده نقطه قۉییلیب، باشقه گپ‌دن اجره‌تیله‌دی. قوییده‌گی یازیلگن متن، سۉز و گپ‌لردن توزیلگن دیر:

بابر و سلیم ایکّی آغه - اینی دیرلر. اولر بیر مکتب‌ده درس اۉقییدیلر. بابر اوچینچی و سلیم ایکّینچی صنف ده اۉقووچی دیرلر. اولر هرکونی ایرته‌لب اویقودن اویغانیب، بیرگه‌لشیب سپورت قیله

دیلر. باغچه‌لری‌نی سوغاریب، یاوایی اؤت‌لرینی اوزیب، سؤلگن گل‌لرنی قیرقیب تشله‌یدیلر. شونینگ اوچون، اولرنینگ باغچه‌لری دایم کؤرکم و گؤزه‌ل بؤلیب کؤرینه‌دی. اولر بیر - بیرلریگه درس‌لرده یاردم بیره‌دیلر. دایم آته - آنه‌لری، اؤقیتووچی و مکتب مسؤول‌لری‌نینگ بویروق‌لریگه کؤره ایش قیله‌دیلر. شونینگ اوچون، اولر صنف‌لریده بیرینچی و لایق اؤقووچی بؤلیبدیلر و اولرنی برچه کتّه - کیچیک یخشی کؤریب، مقتب حرمت قیله‌دی.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- مکتب قاعده‌لرینی رعایت قیلیش باره‌سیده سۉزلنگ.

۲- گپ‌نی اۉرگتیش اوچون نېچه گپ‌نی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه معلومات بېرینگ.

۳- بیر گپ‌نینگ باشقه گپ‌دن قیسی بېلگی بیلن اجره‌تیلیشی‌نی اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

۴- نېچه سۉزنی تخته‌گه یازیب، اَیری- اَیری هجاء قیلیشینی اۉقووچیلرگه بویورینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- درس متنی‌دن ایکّی گپ‌نی کۉچیریب، دفترلرینگیزگه یازینگ.

۲- یازگن ایکّی گپ‌نینگ سۉزلرینی سنه‌نگ.

۳- ینگی سۉزلرنی اۉز دفترلرینگیزگه یازیب، هر بیر سۉز بیلن گپ توزینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، گپ بیلن سۉزنی اجره‌ته آله‌دیلرمی؟

۲- سۉزلردن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

۳- بیر گپ‌نی باشقه‌سی‌دن "نقطه" بېلگی‌سی آرقه‌لی اجره‌ته آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن گپ توزینگ:

کۉرکم، بویروق، اینی، سلیم، حرمت، بابر.

ییگیرمه آلتینچی درس

هدف: تاووق باقیش و اوندن فایده‌لنیش‌نی بیلیش.

۱- تاووق‌دن قنده‌ی فایده‌لنه‌سیز؟
۲- تاووق نیمه ییېدی؟
۳- تاووق قه‌یېرده یشه‌یدی؟

تاووق

یۉلداش‌نینگ بیر تاووق و بیر خۉرازی بار ایدی. تـاووغی هر کون بیرته یومورتقه بېـرردی. یۉلـداش یومورتقـه‌لرنـی صندوقچه‌سیگه ییغیب، قۉیردی.

بیر کونی تاووق کتگیدن چیقمه‌دی. یۉلداش تـاووق‌نـی کتک‌دن چیقرماقچی بۉلدی، بیراق هر قنچه اورینســه هــم، تاووق کتک‌دن چیقمــه‌دی. شــونده، آنــه‌ســی یۉلــداش‌گــه ایتدی:

بالەم، تاووغینگ کورک بۉلیبدی. ییغگن یومورتقه‌لرینگ‌نی آلیب کېل، اولرنی تاووق‌نینگ تگیگه قۉیه‌یلیک.

یۉلداش یومورتقه‌لرنی آلیب کېلدی. آنه‌سی اولرنی تاووق آستیگه قۉیدی.

یۉلداش هرکون تاووققه دان و سوو بېرردی. ییگیرمه بیر کون اۉتگندن سۉنگ، یومورتقه‌لردن جۉجه‌لر چی- چی‌لب، چیقدی.

یۉلداش آنه‌سی آلدیگه یوگوریب باریــب، خورســندلیک بیلن دېدی:

آنه جان، آنه‌جان! تاووغیم کۉپ جۉجه‌لر آچیبدی، کېلیب کۉرینگ!

آنه‌سی جۉجه‌لرنــی کۉریــب، قووانیــب، اونگــه دېــدی: یۉلداش جان، جۉجه‌لــر قوتلــوق بۉلســین. اېنــدی اولرگــه قره‌ش‌نی اونوتمه.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرگه تاووق باقیش و اوندن فایده‌لنیش باره‌سیده قیسقه معلومات بېرینگ.

۲- درس متنی‌دن ینگی سۈزلرنی تخته‌گه یازیب، اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۳- اونداو بېلگی سی (!) باره‌سیده سۈزلنگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- قوییده‌گی ینگی سۈزلر بیلن گپ توزینگ.

یومورتقه، کتک، تاووق، خۉراز، جۉجه.

۲- تاووقدن فایده‌لنیش باره‌سیده گروپ‌لرگه بۉلینیب، مذاکره قیلینگ‌لر.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، تاووق اسره‌ش فایده‌لری باره‌سیده سۈزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۲- درس متنی‌نی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۳- ینگی سۈزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نینگ بۉش یېرینی تۉلدیرینگ:

تاووق، هر کون بیر .... بېرردی.

ییگیرمه بېشینچی درس

هدف: بېلگی‌لرنینگ اؤرین‌لرینی بیلیش، اولرنی گپ‌لرده قۇللش.

۱- نېچه بېلگی‌نی تانییسیز؟
۲- گپ‌ده بېلگی‌لرنی اؤز اؤرنیگه قۆیه آله‌سیزمی؟
۳- گپ‌لرده بېلگی‌لرنینگ قنده‌ی فایده‌سی بارلیگی باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟

نقطه بېلگی‌سی (.)، سؤراق بېلگی‌سی (؟)، اونداو بېلگی‌سی (!)، تۆختاو بېلگی سی (،)، شارحه بېلگی سی (:)

گپ بېلگی‌لری

ابرگش، آلمه درخت‌لریدن آلمه تېریب، کارتن‌لرده جایلشتیرردی. شو چاغده، ارسلان کېلیب، ابرگش‌گه دېدی: آهای، ابرگش! نیمه ایش قیله‌یاتیب‌سن؟

ابرگش جواب بېردی: آلمه‌لر پیشیبدی. اولرنی کارتن‌لرده جایلب، ساتگنی بازارگه آلیب باره‌من.

ابرگش، ارسلان‌دن سؤره‌دی: ارسلان! سېن قه‌یېرگه باره‌یاتیب‌سن؟

ارسلان جواب بېردی: مېن تاغه‌م نینگ اوییدن قَیتدیم. اؤز اوییمگه کېته‌من. ابرگش، اونگه نېچیته آلمه بېردی. ارسلان، اوندن تشکر قیلیب، آلمه تېریش‌ده اؤز اؤرتاغی‌گه یاردم بېرگن‌دن کېین اویی تامان کېتدی.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- درس متنی‌ده‌گی بېلگی‌لرنی اۉقووچیلرگه کۉرستیب، بیلدیرینگ.

۲- بیر-ایکّی گپ توزیب، کېره‌کلی بېلگی‌لرنی اۉز اۉرنیگه قۉییب، اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- درس متنی‌نی اۉقیب، بېلگی‌لرینی کۉرستیب، آت‌لرینی اَیتینگ.

۲- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بېلگی‌لرینی قۉیینگ:

آهای ☐ اېرگش ☐ نیمه ایش قیله یاتیب‌سن ☐

احمد ☐ بیزنینگ صنفداشیمیز دیر ☐

سینش:

۱- اۉقووچیلر، گپ بېلگی‌لرینی تانیب‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، گپ بېلگی‌لرینی اَیته آله‌دیلرمی؟

۳- اۉقووچیلر، گپ‌لرده بېلگی‌لرنی قۉیه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

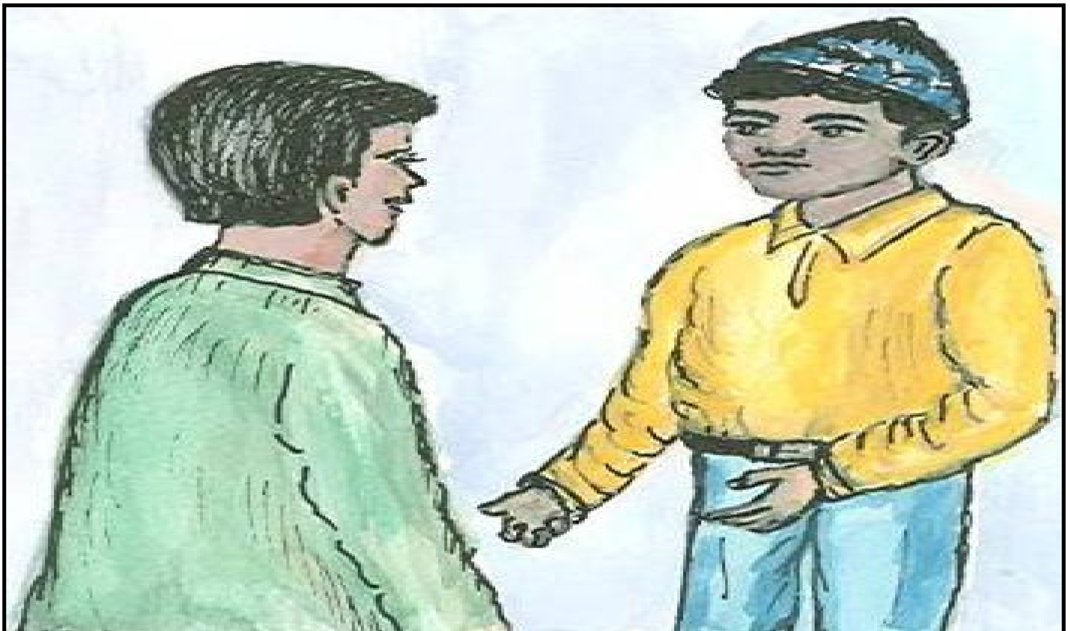
قوییده‌گی گپ‌لرده کېره‌کلی بېلگی‌لرنی قۉیینگ:

ای ☐ ارسلان ☐ قه‌ییرگه کېته‌سن؟ ☐ مېن اویده درس اۉقییمن ☐ نان نی آل ☐

ییگیرمه سکّیزینچی درس

هدف: اۋقووچیلرنی یخشی خط یازیش‌گه قیزیقتیریش.

۱- مشق خطی‌نی قنده‌ی قلم بیلن یازه‌سیز؟
۲- پنسل بیلن مشق خطی‌نی یازه آله‌سیزمی؟
۳- کیشی‌لر خط یازه آلمه‌گنیده، نیمه بۉلر ایدی؟

لطیفه

بیر کیشی، خط یازووچی آلدیگه باریب، دیدی: "مینگه بیر خط یازیب بیرینگ!"

خط یازووچی اونگه: "مینینگ آیاغیم آغرییدی" دیدی.

شونده او کیشی: "مین سیزنی هیچ ییرگه ییبارمه‌ی‌من و آیاغ‌لرینگیز بیلن هم خط یازمه‌ی‌سیز- کو!" دیدی.

خط یازووچی اَیتدی: "تۉغری اَیته‌سیز، لېکن افسوس که هرکیم‌گه خط یازسم، مېنینگ اۉزیم خط بیلن باریشیم کېره‌ک، چونکه یازگن خطیم‌نی هېچکیم اۉقی آلمه‌یدی. اۉز یازگنیم‌نی اۉزیم اۉقیشیم کېره‌ک!"

"یخشی خط، آدم‌گه زینت."

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- لطیفه‌نی اۉقووچیلر سویه‌سیگه یره‌شه ایتیب، شاگردلرنینگ هر بیریدن سۉره‌نگ.

۲- خط اۉقیش و یخشی خط یازیش یخشی‌لیگی‌نی اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

۳- درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازیب، اۉقیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرسین.

۴- تۉختاو (،) بېلگی‌سی قۉییله‌دیگن اۉرین‌لرنی اۉقووچیلرگه بیلدیریب، تمرین قیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- متن‌گه اۉخشش لطیفه‌لرنی بیلسنگیز، صنفداش‌لرینگیزگه اَیتیب بېرینگ.

۲- قوییده‌گی گپ‌لر، نېچه سۉزدن توزیلگن؟ اَیری- اَیری یازینگ:

- خط یازووچی اَیتدی: تۉغری ایته‌سیز، لېکن افسوس که هرکیم‌گه خط یازسم، مېنینگ اۉزیم خط بیلن باریشیم کېره‌ک.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، بو لطیفه‌نی اۋز سویه‌لریگه یره‌شه، باشقه‌لرگه سۋزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۲- اۋقووچیلر، یخشی خط و یامان خطنی فرق قیله آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی آته‌لر سۋزینی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

یخشی خط، آدم‌گه زینت!

ییگیرمه تۉقّیزینچی درس

هدف: اۉقووچیلرگه فایده‌لی ایشلرنی بیلدیریش و اولرنی یخشی ایش قیلیش و مهارت تاپیش‌گه قیزیقتیریش.

۱- قنچه فایده‌لی ایش‌لر آتینی ایته آله‌سیز؟

۲- آته‌لرینگیز نیمه ایش قیله‌دیلر؟

۳- قَیسی ایشلرنی یخشی کۉره‌سیز و کېله‌جکده نیمه ایش قیلماقچی‌سیز؟

فایده‌لی ایش‌لر

دنیاده هر خیل ایش بار: اېکین‌چیلیک، نجارلیک، باغبان‌لیک، چۉپان‌لیک، تېمیرچی‌لیک، دوکاندارلیک، زرگرلیک، تیکووچیلیک، کلال‌لیک و شولرگه اۉخشش باشقه ایشلر. آته - بابالریمیز ایتگن‌لر: ایش بۉله‌دی، خیر کېله‌دی.

هر یورت‌نینگ اولوسی یخشی ایشلب، کۉپ محنت چېکسه، یورت‌لری آباد بۉلیب، اۉزلری تینچلیک‌ده

یشه‌یدی‌لر. پیغمبریمیز حضرت محمدﷺ ایتگن‌لر: کسب و کارگه ایگه بۉلگن کیشی‌لر، اللهﷻ نینگ دۉستی دیرلر.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- اۉقووچیلرنینگ قیزیقیش‌لریگه کۉره فایده‌لی ایشلر باره‌سیده معلومات بیرینگ.
۲- فایده‌لی ایش‌لرنینگ مهم‌لیگینی اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.
۳- درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی جمله‌لرده بۉش یېرلرنی تۉلدیرینگ:
- دنیاده .... لر بار.
- آته - بابالریمیز ایتگن‌لر: ایش بۉله‌دی ....
۲- قوییده‌گی جمله‌نینگ سۉزلرینی اَیری - اَیری تخته‌گه یازینگ:
- فایده‌لی ایشلرگه ایگه بۉلگن کیشی، اللهﷻ نینگ دۉستی دیر.

سینش:

۱- فایده‌لی ایشلر یخشی‌لیگینی اۉقووچیلر بیلیب دیلرمی؟
۲- درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی جمله‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:
آته - بابالریمیز اَیتگن‌لر: ایش بۉله‌دی، خیر کېله‌دی.

اۉتّیزینچی درس

هدف: نجار باره‌سیده قیسقه معلومـات تاپیـب، اونینـگ اسـباب‌لـری بـیلن تانیشیش.

۱- دېره‌زه، چوکی، مېز، اېشیک‌نی کیم یسه‌یدی؟

۲- ارّه، تېشه، اسکنه (قاچاو)، رنده، برمـه (بـورغی) کـیم‌نینـگ اسـباب‌لریـدن سنه‌له‌دی؟

نجار

تۉره‌نینگ آته‌سـی نجـار دیـر. او، هرکـون اېرتـه‌لـب، چایی‌نی اېچگندن کېین، دوکانی تامان جۉنه‌یدی. تۉره هـم آته‌سی بیلن بیرگه، هر کون دوکان‌گـه باریـب، آتـه‌سـیگه یاردم‌لشیب، شام چاغیده اوییگه قیتیب کېله‌دی.

نجار، یاغاچدن ایشیک، دیره‌زه، میز، چوکی و باشقه کیره‌کلی نرسه‌لرنی یسه‌یدی. ارّه، اسکنه (قاچاو)، رنده، تیشه و بورغی (برمه) نجارنینگ اسبابلریدن دیر. بو اسبابلرنی تیمیرچی‌لر یسه‌ی‌دیلر. تؤره هم آته‌سی دیک، یاغاچدن یخشی نرسه‌لر یسش‌نی خواهله‌یدی. سیز هم خواهله‌سنگیز نجار بؤله‌آله‌سیز. نجارلیک هم یخشی کسبلرنینگ بیری دیر.

حرمتلی اؤقیتووچی!

۱- نجار و اونینگ یسه‌ی‌دیگن نرسه‌لری حقیده قیسقه معلومات بیرینگ.
۲- نجار قؤلله‌یدیگن‌اسبابلر حقیده سؤزلنگ.

عزیز اؤقووچیلر!

۱- نجار حقیده بیر سطرلیک خط یازینگ:
۲- قوییده‌گی سؤزلر بیلن گپ توزینگ:
دؤکان، نجار، اسباب.

سینش:

۱- اؤقووچیلر، نجار باره‌سیده معلومات بیره آله‌دیلرمی؟
۲- اؤقووچیلر، نجار قؤلله‌یدیگن اسبابلرنی کیم یسه‌گنی‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نی تؤلدیرینگ!
میز و چوکی‌نی .... یسه‌یدی.

اۏتّیز بیرینچی درس

هدف: کسل‌نینگ حالینی سۏره‌ش، بو ایش‌نینگ ثـواب‌لـری‌نـی بیلـیش و کسل‌لرگه یاردم قیلیش.

۱- تېگره‌ک‌لرینگیزده کسل کیشی بارمی؟
۲- کسل کیشی‌نی دوالش اوچون قه‌یېرگه آلیب باره‌سیز؟
۳- اگر صنفداش‌لرینگیزدن بیـری کسـل بۏلیـب قالسـه، اونگـه قنـده‌ی یـاردم قیله‌سیز؟
۴- دوا ساتیله‌دیگن جای‌نینگ آتینی بیله‌سیزلرمی؟

کسل کۏریش

کسل آدم‌نی کۏریش و حـالینی سـۏره‌ش، کـۏپ ثـوابلی ایش دیر. کسل کیشی‌نی کۏریب، حالینی سۏره‌گن کیشـی گه الله ﷻ کۏپ ثواب بېره‌دی.

بابرنینگ آته‌سی کسل بۉلگن ایدی. آتـه‌م، تونـاکون اونـی کۉرگنی باردیلر. کۉرگن‌دن سۉنگ، داکترگه آلیب باردیلر. داکتر کسل‌نی معاینه قیلیب، دوا یازیب بېردی. کېین آته‌م دواخانه‌دن دوا ساتیب آلیب بېردیلر. بابرنینگ آته‌سی دوا یېگنـدن سـۉنگ ساغه‌ییب، آته‌م‌دن کۉپدن کۉپ تشکر قیلدی.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- کسل آدم‌نی کۉریش و حالینی سۉره‌ش آدابینی اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۲- اۉقووچیلرگـه کسـل بـۉلگن پیتـده داکترگـه باریـب، اۉزلرینـی معاینـه قیلدیریش‌لرینی بیلدیرینگ.

۳- کسل‌لیک‌نی آلدینی‌آلیش یۉل‌لرینی اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی جمله‌لرده بۉش یېرلرنی تۉلدیرینگ:

- کسل آدم .... کۉپ ثوابلی ایش دیر.

- آته‌م، توناکون .... کۉرگنی باریب .... داکترگه آلیب باردیلر.

۲- قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن بیر جمله توزینگ:

بابر، کسل، داکتر، دوا.

سیننش:

۱- اؤقووچیلر، کسل کؤریش آدابی و کسل‌لیک‌لرنینگ آلـدینی آلـیش بـاره‌سـیده سؤزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۲- اؤقووچیلر درس متنی‌نی اؤقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

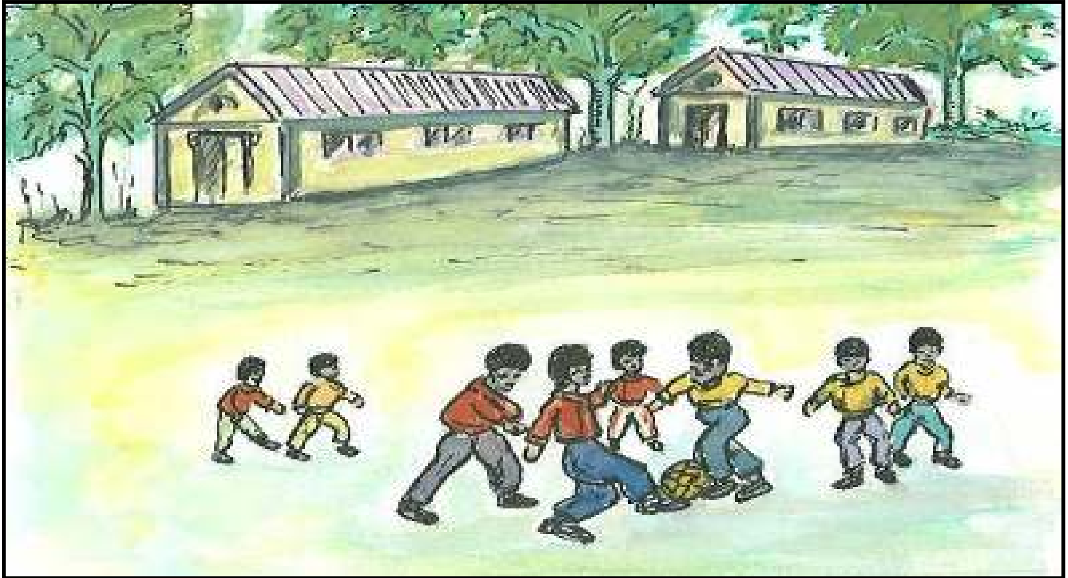
قوییده‌گی جمله‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

کسل آدم‌نی کؤریش و حالینی سؤره‌ش، کؤپ ثوابلی ایش دیر.

اۋتّیز ایکّینچی درس

هدف: اۋقووچیلرنی یخشی اۋیین‌لرگه قیزیقتیریش و ساغلیق‌نی سقلش اوچون اۋیین‌لرنینگ فایده‌لریدن آگاه‌لنتیریش.

۱- اۋیین‌لرنینگ قیسی‌سی سیزگه یاقه‌دی؟
۲- مکتب‌لرینگیزده قیسی اۋیینلر، اۋینه‌له‌دی؟
۳- اۋیین‌لرنینگ فایده‌لرینی ایته آله‌سیزمی؟

یخشی اۋیین

یۋلداش، مکتب‌دن اوییگه کېلدی. یېمگینی یېگندن و چرچاغی چیققندن سۋنگ، آنه‌سیگه ایتدی:

آنه‌جان! مېن چمن‌گه باریب، اۋرتاق‌لریم بیلن تۋپ اۋینه‌یمن.

آنه‌سی اَیتدی: بار باله‌م، لېکن احتیاط قیل، ینه بیرار یېرینگ یره‌لنیب قالمه‌سین.

يۆلداش و اۆرتاق‌لری تۆپلنـدیلر. اولرنینـگ سـانی اۆن ایکّـی کیشی ایدی. اولر ایکّی گـروپ‌گـه بۆلینیـب، فوتبـال اۆیینـی‌نـی باشله‌دیلر. فوتبال اۆیینی عصرگه‌چه دوام ایتدی. اۆیین توگه‌گندن سۆنگ، قووانیب، اۆز اوی‌لریگه، ساغ - سلامت قَیتدیلر.

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- فوتبال اۆیینی حقیده اۆقووچیلرگه قیسقه معلومات بیرینگ.
۲- اۆقووچیلرگه سپورت فایده‌لرینی بیلدیرینگ.
۳- درس‌نینگ ینگی سۆزلرینی تخته‌گه یازیب، اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- نیچه اۆیین‌نینگ آتینی ایتینگ.
۲- اۆیین‌لر نینگ فایده‌لری حقیده سۆزلنگ.
۳- ایکّی گروپ‌گه بۆلینیب، مکتب میدانیده عملی صورتده فوتبال اۆیننگ.
۴- قوییده‌گی هر بیر سۆز بیلن بیر جمله توزینگ:
ییمک، آنه، اۆرتاق، تۆپ، احتیاط.

سینش:

۱- اۆقووچیلر، درس متنی‌نی اۆقیب، یازه آله‌دیلرمی؟
۲- اۆقووچیلر، فۆتبـال و باشـقه اۆیـین‌لـر حقیـده معلومـات تاپیـب، اولرنینـگ فایده‌لری‌نی بیلیب دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:
آنه‌جان، مین چمن‌گه باریب، اۆرتاق‌لریم بیلن تۆپ اۆینه‌یمن.

اوتّیزاوچینچی درس

هدف: یاردم‌لشیش یۉلی بیلن ایشلرنینگ بجریش یۉللری‌نی بیلیش.

۱- معیوب کیشی‌لرگه یاردم بېریش یۉللری‌نی بیله‌سیزمی؟
۲- یاردم‌لشیش باره‌سیده بیرار حکایه بیلسنگیز، اَیتینگ.
۳- یاردم‌لشیش باره‌سیده آته‌لرسۉزیدن بیرته مثال اَیتینگ.

کۉر بیلن کچل

بیر سۉقیر (کۉر) بیلن بیر چۉلاق یۉلداش بۉلیب، یۉل‌گه چیقدی‌لر. یۉل‌لریده بیر کتّه نهرگه دوچ کېلدی‌لر. بو نهر اوستیده کۉپریک یۉق ایدی. چۉلاق،کۉر گه ایتدی:

اوکه‌جان، مېنینـگ بیـر آیـاغیم معیـوب و بـو نهرنینـگ کۉپریگی هم یۉق اېکن. اېندی بو نهـردن قنـده‌ی قیلیـب، اۉته‌میز؟

سۉقیر اَیتدی: مېنینگ کـۉزیم بۉلگنیـده، سـوودن اۉتـر اېدیم.

چۉلاق کۉرگه دېـدی: سېـن، مېـنی آرقـه‌نگگـه کـۉتر. مېن، سېنگه یـۉل کۉرسـتیب، آیـاق قۉیـه‌دیگـن یېرلرنـی اَیته‌من.

شونده‌ی قیلیب، ایکاویمیز نهردن اۉته‌میز. شوبیلن،اولر بیر-بیرلری بیلن یاردم‌لشیب، ایکّی یریم، بیر بوتون بۉلیب نهردن اۉتدیلر.

آته‌لر سۉزی:
یکّه آت‌نینگ چنگی چیقمه‌یدی.
بیر قۉل‌دن سېس چیقمه‌یدی.
* * *

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- سۆقیر بیلن چۆلاق‌نینگ قصه‌سینی اۆقووچیلرگه اَیتیب، نتیجه‌سی‌نی بیلدیرینگ.

۲- یاردم‌لشیش فایده‌لرینی اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۆزلرینی تخته‌گه یازیب، اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- قوییده‌گی هر بیر سۆز بیلن بیر جمله توزینگ:

- یۆلداش، نهر، کۆپریک، اوکه جان، آیاق، یاردم.

۲- قوییده‌گی جمله‌لرنینگ بۆش یېرلرینی تۆلدیرینگ:

- اوندن سۆنگ .... بیر-بیرلریگه .... ایکّی یَریم، بیر بوتون بۆلیب ....

۳- سۆقیر بیلن چۆلاق‌نینگ قصه‌سینی اَیتینگ.

سینش:

۱- اۆقووچیلر، سۆقیر بیلن چۆلاق‌نینگ قصه‌سینی اَیته آله‌دیلرمی؟

۲- اۆقووچیلر، قصه‌نینگ نتیجه‌سی حقیده سۆزله‌ی آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی جمله‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

چۆلاق اَیتدی: سېن، مېنی آرقه‌نگگه کۆتر. مېن سېنگه یۆل کۆرستیب، آیاق قۆیه‌دیگن جای‌لرنی اَیته من. شونده‌ی قیلیب، ایکاویمیز نهردن اۆته‌میز.

اۉتّیز تۉرتینچی درس

هدف: چین دۉست بیلن یالغان دۉستنی فرق‌لش و دۉستلیک قاعده‌لرینی بیلیش.

۱- دۉست‌لرینگیز بارمی؟
۲- ایکّی دۉست قنده‌ی پیتده بیر-بیریگه یاردم بېره آله‌دیلر؟
۳- بیرار پیت دۉستینگیز قیین‌چیلیککه اوچره‌گنده، نیمه ایش قیله‌سیز؟

وفاسیز دۉست

تورسون بیلن ابرگش، بیردرخت آستیده‌اۉینر ابدیلر. بیردنیگه بیر اَییق کۉرینندی. تورسون قۉرقیب، درخت اوستیگه چیقدی. ابرگش چیقه آلمه‌ی، اۉلیک دېک یېرگه اوزه‌لیب، یاتدی.

اییق کېلیب، اېرگش‌نینگ باشی، یۉزی و قولاق‌لرینی ایسکب، اۉز یۉلینی آلیب کېتدی.

تورسون درخت‌دن توشیب، اېرگش‌دن سۉره‌دی: اییق، قولاغینگ‌گه نیمه دېدی؟

اېرگش اَیتدی: اۉرتاغینگ قۉرقاق اېکن؛ قیین‌چیلیک‌ده دۉستی‌نی تشلب کېتر اېکن؛ سېن، او بیلن دۉست بۉلمه، دېب اَیتدی!

آته‌لر سۉزی:

یامان یۉلداش یاو بۉلر، روان یۉلده غاو بۉلر.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- وفاسیز دۋست بارەسیده اۋقووچیلرگه معلومات بېرینگ.
۲- یوقاریدەگی آتەلر سۋزی‌نی اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.
۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۋزلری‌نی تختەگه یازیب، اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بۋش یېرلرینی کېره‌کلی سۋزلر بیلن تۋلدیرینگ:

- تورسون بیلن اېرگش .... آستیده اۋینراېدیلر.
- بیردنیگه .... کۋریندی. تورسون قۋرقیب .... اوستیگه چیقدی.

۲- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ سۋزلرینی اَیری- اَیری یازینگ:

- اۋرتاغینگ قۋرقاق اېکن؛ قیین چیلیک‌ده دۋستی‌نی تشلب کېتر اېکن؛ سېن، او بیلن دۋست بۋلمه.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، چین دۋست و یالغان دۋست بارەسیده معلومات بېره آله‌دیلرمی؟
۲- درس متنینی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

آتەلر سۋزی‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

یامان یۋلداش یاو بۋلر، روان یۋلده غاو بۋلر.

اۉتّیز بېشینچی درس

هدف: اتفاق سیزلیک ضررلری و اتفاق فایده‌لرینی بیلیش.

۱- اتفاق سیزلیک باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- صنفداش‌لرینگیز آره‌سیده دۉستلیک و ایناق‌لیک بۉلسه، یخشی‌می یا دشمن‌لیک؟
۲- اوی و صنف‌لرینگیزده دۉستلیک‌و ایناق‌لیک‌ده یشش یۉللرینی بیله‌سیزمی؟

نفاق‌نینگ ضررلری

بیر دریا اوستیگه کۉپریککه اۉخشه‌گن بیر اینگیچکه تخته قۉییلگن ابدی. بیرکونی ایکّی اېچکی ایکّی تاماندن کېلیب، تخته اوستیدن اۉتماقچی بۉلیب، بیر- بیرلریگه دوچ کېلدی‌لر. بیرته‌سی اَیتدی: سېن آرقه‌گه کېتیب، مېنگه یۉل بېر.

باشقه‌سی اَیتدی: سىن آرقه‌گه کىت.

آره‌لریده قتّیق جنجال بۋلدی. شونده ایکاولری هم بۋیین‌لرینی اىگیب، شاخ‌لشدیلر. نتیجه‌ده ایکاولری هم شاخ‌لشیب، تخته اوستیدن دریاگه توشیب، چۋکدیلر.

بو دیر، نفاق‌نتیجه‌سی.

بیز هم شو قصه‌دن نتیجه آلیب، اۋز ارا دۋستلیک و محبت‌نی کۋپه‌ی تیره‌یلیک.

* * *

حرمتلی اۆقیتووچی!

۱- ایکّی اېچکی‌نینگ قصه‌سینی اۆقووچیلرگه بیلدیریب، نفاق‌نینگ ضررلرینی توشونتیرینگ.

۲- صلح، تینچلیک و دۆستلیک فایده‌لری‌نی اۆقووچیلر سویه‌سیگه یره‌شه بیلدیرینگ.

۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۆزلری‌نی تخته‌گه یازیب، اۆقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۆقووچیلر!

۱- ایکی اېچکی‌نینگ قصه‌سی و شونگه اۆخشش باشقه قصه‌لرنی بیلسنگیز، صنف‌ده توریب اَیتینگ.

۲- اگر شو ایکّی اېچکی بیر-بیرلری بیلن ایناق بۆلگن‌لریده، عاقبت نیمه بۆلر ایدی؟ هر بیر اۆقووچی اَیری-اَیری سۆزلسین.

۳- قوییده‌گی جمله‌نینگ بۆش یېرلرینی تۆلدیرنگ:

- ایکاولری هم .... تخته اوستیدن .... توشیب چۆکدیلر.

سینش:

۱- اۆقووچیلر، نفاق ضررلری و صلح و دۆستلیک فایده‌لرینی بیلیب دیلرمی؟

۲- اۆقووچیلر، درس متنینی اۆقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

ایکاولری تخته اوستیدن دریاگه ییقیلیب، چۆکدیلر. نفاق نتیجه‌سی شونده‌ی دیر.

اۋتّیز آلتینچی درس

هدف: تیش‌لرنی پاکلش یۋل‌لرینی اۋرگنیش و فایده‌لرینی بیلیش.

۱- مسواک و یا برس‌نی کۋریب سیزلرمی؟ برس و مسواک، نیمه مقصدده قۋلّنیله‌دی؟

۲- هر ایرته اویقودن تورگنینگیزده، آغیز و تیش‌لرینگیزنی نیمه بیلن یووه‌سیز؟

۳- تیش‌لرینگیز آغریسه، کیم‌گه باره‌سیز؟

تیش‌لرنی اسره‌ش

بیز، تیش‌لریمیزنی پاکلش اوچون مسواک یا برس‌دن فایده‌لنه‌میز. تیش‌لریمیزنی برس و کِریم بیلن یووسک، آغزیمیز یامان ایس بیرمه‌یدی و تیش‌لریمیز دایم ساغ - سلامت قاله‌دی. اگرکۋپ سااووق یا کۋپ ایسّیق سوو

ایچسک یا یېمک یېسک، تــیش‌لریمیزگــه ضــرر یېتــه‌دی. یانغاق، بادام، پسته و دانک(سویک) نــی تیشــلریمیز بــیلن چاقمس‌لیگیمیز کېره‌ک. تیش‌لریمیز آغریگن پیتــده، تــیش داکتری‌گه باریب، کۋرستیش و دوالشیمیز کېره‌ک.

تیش‌لریمیز الله‌ﷻ نینگ کتّــه نعمتــی دیــر. کېلینــگ بــو نعمت‌نینگ قدرینی بیلیب، اونی یخشی اسره‌یلیک.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- مسواک، برس و کِریم‌نی صنف‌گه کېلتیریب، اولردن فایده‌لنیش‌نی عملی صورتده اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۲- کۉپ ایسّیق و کۉپ ساووق نرسه‌لرنی ایچیش، و یېیش همده قتّیق نرسه‌لرنی تیش بیلن سیندیریش ضررلرینی اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بۉش یېرلرینی تۉلدیرینگ:

- تیش‌لریمیزنی پاکلش اوچون .... فایده‌لنه‌میز. تیش‌لریمیز آغریسه .... باریب، دوا آله میز.

۲- قوییده‌گی گپ‌نینگ سۉزلرینی اَیری - اَیری یازینگ:

- کۉپ ساووق یا کۉپ ایسّیق سوو ایچسک یا ایسیق یېمک یېسک، تیش‌لریمیزگه ضرر یېتکیزه‌دی.

۳- هر بیرینگیز برس یا مسواک‌نینگ ایشله‌تیش‌نی عملی شکلده کۉرستینگ.

سیننش:

۱- اۉقووچیلر، تیش‌لرنی پاکلش‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

۲- درس متنینی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی آته‌لر سۉزینی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

ساغ‌لیگیم، بای‌لیگیم.

اۉتّیز ییتّینچی درس

هدف: اۉقووچیلرنی ناس، سگرت، چلم و باشقه عمل‌لرنینـگ ضـررلریدن آگاه‌لنتیریب، اولرنی بو عمل‌لردن اوزاقلشتیریش.

۱- ناس نیمه دیر؟ بو حقده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- سگرت باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- چلم‌نی کۉریب‌سیزمی؟ کۉرگن بۉلسنگیز، باشقه‌لرگه سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۴- ناس چیکه‌دیگن آدم‌لرنینگ تیش‌لری نیمه‌اوچون سب - سریق دیر؟ بو باره‌ده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

* * *

حکایه

بیگ مرادنینگ آته‌سی عاشور اکه، ناس چیکردی. شـونینگ اوچون، تیش‌لری سب-سریق بۉلیب، ایـس بیـرردی. اۉتگـن کون تیش‌لـری آغریب، داکترگه بـاردی. داکتر، اونینگ تـیش لرینی کۉریب:

تیش‌لرینگیزنی هرکـون کـریم و برس بیلن یووینگ و ناس، سگرت، چلم و شوکبی ضـررلی نرسـه‌لرنـی چیکمنگ دیب، توصیه قیلدی.

عاشور اکه، داکترنینگ سۉزلرینی ایشیتگندن سۉنگ، ناس قوطی‌سـینی چۉنتگیدن چیقریب، اوزاققه تشله‌دی. او، داکتـر سـۉزلریگه عمـل قیلیب کیله‌جکده، ناس چیکمس‌لیککه قصد قیلدی.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- ناس، سگرت، چلم و شوکبی نرسه‌لرنینگ ضررلری باره‌سیده سۉزلنگ.

۲- درس متنیده‌گی ینگی‌سۉزلرنی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلـدیرینگ و یازدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- عاشور اکـه، نیمـه اوچـون نـاس قـوطّی‌سـینی اوزاققـه تشـله‌دی؟ یخشـی ایـش قیلدی می یا یامان؟ اونینگ بو قیلگن ایشی باره‌سیده گروپ‌لرگه بۉلینیب، سۉزلشینگ.

۲- متن‌نینگ ینگی سۉزلری بیلن گپ توزینگ.

۳- اۉقیلگن حکایه‌نینگ بیر بۉلیمی‌نی اَیتینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، ینگی سۉزلردن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

۳- اۉقووچیلر، ناس، سگرت، چلم و شوکبی نرسه‌لرنینـگ ضـررلری بـاره‌سـیده سۉزله‌ی آله‌دیلرمی؟

۴- اۉقووچیلر، حکایه مفهومی‌نی بیلیب دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

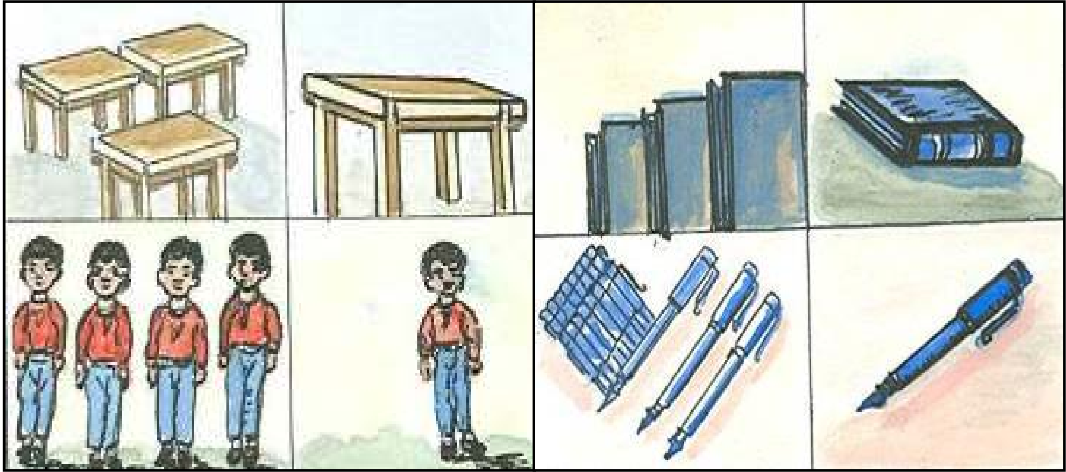
قوییده‌گی سۉزلربیلن گپ توزینگ:

چۉنتک، سب - سریق، سۉز، ناس.

اۉتّیز سکّیزینچی درس

هدف: آتلرنینگ بیرلیک و کۉپلیک شکل‌لرینی بیلیش و اولرنی اجره‌تـه‌آلـیش، بیرلیک و کۉپلیک شکل‌لرینی تۉغری اۉقیش، یازیش و سۉزده ایشله‌تیش.

۱- بیرلیک باره‌سیده بیرار نرسه‌نی بیله‌سیزمی؟
۲- کۉپلیک دیب نیمه‌نی اَیته‌دیلر؟
۳- «قلم» سۉزی کۉپلیک شکلیده می یا بیرلیک شکلیده؟
۴- کۉپلیک و بیرلیک باره‌سیده مثال کېلتیره آله‌سیزمی؟

آتلرنینگ بیرلیک و کۉپلیک شکل‌لری

احمد، آته‌سیگه اَیتدی: آته‌جان، توناکون بازارده بیر آدم تاووشی باریچه بونده‌ی دېب، قیچقیرردی: ای قصـاب‌لـر، نانوالر، هوتلچیلر و ساتووچیلر، اېشـیتینگ و آگـاه بۉلینـگ! شهردارلیک تامانیدن برچه نرسه‌لرگه ینگی نرخ قۉییلـدی. قۉییلگن نرخ‌دن آرتیق‌راق ساته‌دیگن کیشی‌گه قتّیـق جـزا بېریله‌دی.

آته‌جان، نیمه اوچون قصابنی قصابلر، نانوانی نانوالر، هوتلچینی هوتلچیلر دېب، قیچقیرر ابدی؟

آته‌سی بونده‌ی جواب بېردی: بیر نرسه‌نی بیرلیک و بیردن کۏپی‌نی کۏپلیک دېیدیلر. "لر" قۏشیمچه‌سی بیرلیک‌نی کۏپلیک‌که اۏزگرتیره‌دی.

مثال اوچون: قلم‌دن قلم‌لر، کتاب‌دن کتاب‌لر، مېزدن مېزلر، آدم‌دن آدم‌لر، قصاب‌دن قصاب‌لر یسب، شوکبی باشقه نرسه‌لرنی هم کۏپه‌یتیریش ممکن.

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرگه آتلرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شکل‌لرینی مثال کېلتیریش بیلن بیلدیرینگ.

۲- اۋقووچیلردن درس متنی‌ده‌گی آتلرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شکل‌لـری‌نـی اَیری- اَیری کۋرستیش‌لری‌نی ایستنگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- آتلرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شکل‌لری باره‌سیده اَیری- اَیری سۋزلنگ و عملـی صورتده کۋرستینگ.

۲- قوییده‌گی سۋزلرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شـکل‌لرینـی دفترلرینگیزگـه اَیـری- اَیری یازینگ.

۳- پنسل، چوکی‌لـر، آسـمان، یولـدوزلر، قـاوون، یـۋل‌لـر، بـادام‌لـر، آدم، آت، خاتین‌لر.

سیننش:

۱- اۋقووچیلر، آت‌لرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شکل‌لرینی بیلیب دیلرمی؟

۲- اۋقووچیلر، درس متنی‌نی اۋقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۳- اۋقووچیلر، آت‌لرنینگ بیرلیک و کۋپلیک شـکل‌لرینـی بیـر-بیریـدن اجـره‌تـه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی آت‌لر بیرلیک شکلیده (اولرنی کۋپلیک شکلی‌گه اۋزگرتیرینگ: ایرکک - حمام - باله - کاغذ - ییمک).

اۉتّیز تۉقّیزینچی درس

هـدف: یخشــی بالــه‌نینــگ صــفت‌لرینــی بیلــیش و اۉقــووچیلرنی بیلــیم اۉرگنیش‌گه قیزیقتیریش.

۱- یخشی باله‌لر مکتب‌ده نیمه ایش قیله‌دیلر؟
۲- اوی‌لرینگیزده نیمه ایش قیله‌سیز؟

یخشی باله‌لر

کېلینگ یخشــی بالــه‌لــر بیرگــه مکتــب بــاره‌یلیــک
یخشــی اۉقیب اۉرگنیــب یخشــی آت چیقــاره‌یلیــک

یخشی باله اېرته‌لب   اویقودن اویغانه‌دی
اوی ایشی‌نی بجریب   درسی نی اؤرگانه‌دی

یخشی باله مکتب‌نی   اؤز اویی‌دېک بیله‌دی
کېچ قالمس‌دن هر کونی   مکتب‌گه شاشیله‌دی

یخشی باله همه‌نی   دایم حرمت قیله‌دی
اؤز یورتی‌نی سېوه‌دی   اېل‌گه خدمت قیله‌دی

یخشی باله همیشه   یامانلیک‌دن قاچه‌دی
هر تامانگه قویاش‌دېک   یاروغلیک‌نی ساچه‌دی

کېلینگ یخشی باله‌لر   یخشی‌لیک‌نی اؤیله‌یلیک
دایم چین سؤزلی بؤلیب   دایم یخشی سؤیله‌یلیک

دکتور شفیقه یارقین

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرنی تۆپلب، یوقاریده‌گی ترانه‌نی اۋقیتیرینگ.

۲- اۋقووچیلرسویه‌سیگه یره‌شه، باله‌لرنینگ مسؤولیت‌لرینی بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- قوییده‌گی مصرع‌نینگ سۆزلری‌نی ایری – ایری یازینگ:

هرتامانگه قویاش‌دېک   یاروغلیک‌نی ساچه‌دی

۲- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بۆش جایلرینی تۆلدیرینگ:

- کېچ قالمس ....

- اۋز یورتی ....

- ابل گه ....

سینش:

۱- اۋقووچیلر، درس متنی‌نی کتاب یۆزیدن اۋقیب، تخته‌گه یازه آله‌دیلرمی؟

۲- اۋقووچیلر، ترانه باره‌سیده سۆزله‌ی آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی بېت‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ:

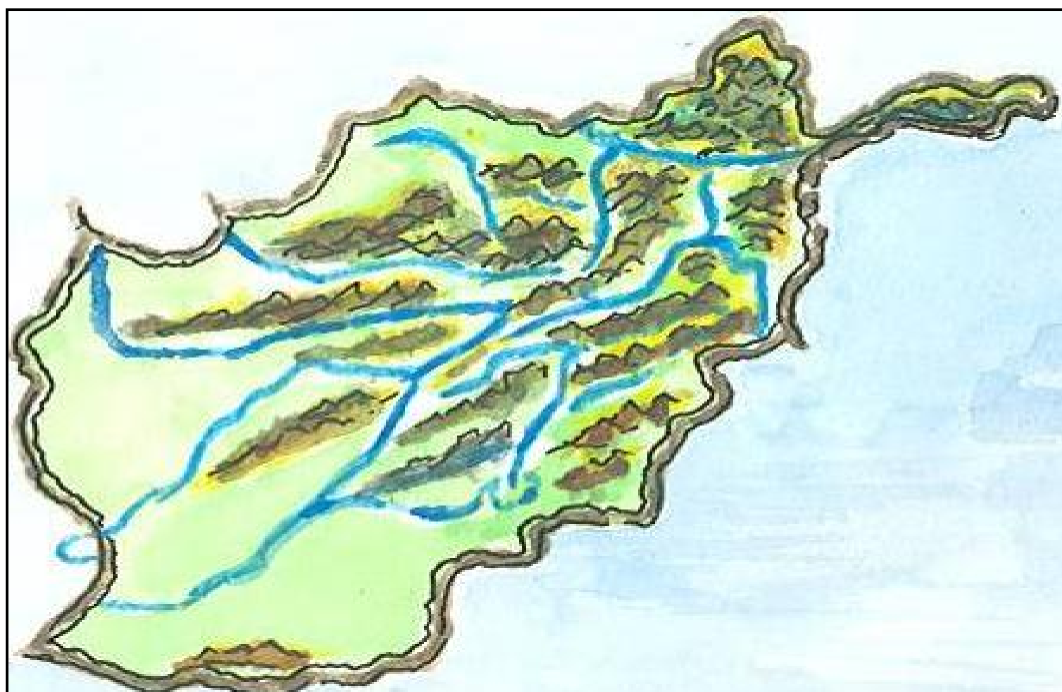
کېلیـنگ یخشی بالـه‌لر   یخشی‌لیک‌نی اۋیله‌یلیک

دایم چین سۆزلی بۆلیب   دایم یخشی سۆیله‌یلیک

قیرقینچی درس

هدف: افغانستان باره‌سیده قیسقه معلومات تاپیش و اونده یشه‌یدیگن ایل‌لرنینگ آت‌لرینی بیلیش، اۏلکه‌میز آبادلیگی و اسره‌شی اوچون چین یوره‌کدن اینتیلیش.

۱- اۏلکه‌میزنینگ آتینی بیله‌سیزلرمی؟
۲- اۏلکه‌میزده بار نرسه‌لر باره‌سیده سۏزله‌ی آله‌سیزلرمی؟
۳- اۏلکه‌میزده یشه‌یدیگان تورلی اولوس‌لرنینگ آت‌لرینی بیله‌سیزلرمی؟

اۏلکه‌میز

سنجر، آته‌سیگه اَیتدی: آته‌جان، توناکون ایلمراد مېندن "اۏلکه‌میزنینگ قدیم و حاضرگی آتی نیمه؟" دېب سۏره‌دی و اۏلکه‌میز باره‌سیده سۏزلشیم‌نی ایسته‌دی. مېن اونگه جواب بېره آلمه‌دیم.

- آتــه‌جان، اۉلکه‌میز باره‌سیده مېنگه معلومات بېرینگ.

سنجرنینگ آته‌سی قووانیب اَیتدی: بالــه‌م، دقــت بــیلن مېنینگ سۉزلریم‌گه قولاق سال و بو ســۉزلرنی اېســینگ‌دن چیقرمه‌ی، اېرته‌گه اېلمرادنینگ جوابی‌نی بېر.

اۉلکــه‌میزنینــگ قــدیمگی آتلــری آریانــا و خراســان و حاضرگی آتی افغانستان دیــر. افغانســتان‌ده آمــو و هلمنــد دریاسی کبی کتّه دریالر و هندوکش‌دېک اولکن تاغلــر بــار. تاغ‌لریده تورلی- تومن کان‌لر و اۉرمــان‌لــر بــار. اۉلکــه‌میــز چیرایلی دیر. افغانستان‌ده خیلمه-خیل قوم‌لر و اولــوس‌لــر: پشتون‌لر، تاجیک‌لر، تورک‌لر (اۉزبېــک‌لــر، تــورکمن‌لــر...) بلوچ‌لر، پشه‌یی‌لر، نورستانی‌لر و باشقه قوم‌لــر یشــه‌یــدیلر. برچه‌میزگه بو اۉلکه‌نی کۉپ سېویب، آباد قیلیش فرض دیر.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- افغانستان باره‌سیده اۉقووچیلرگه قیسقه معلومات بېرینگ.

۲- افغانستان نقشه‌سینی صنفگه کېلتیریب، اۉقووچیلرگه کۉرستینگ.

۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۉزلرینی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی گپ نینگ بۉش یېرلرینی تۉلدیرینگ:

- افغانستان‌ده __________ پشتون‌لر، تاجیک‌لر، تورک‌لر (اۉزبېک‌لر، تورکمن‌لر ...) __________ .

۲- قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن مناسب جمله تورزینگ:

- افغانستان، اولوس، اۉلکه، کان، تاغ.

۳- درس متنی‌دن ینگی سۉزلرنی اَیری-اَیری دفترلرینگیز گه یازینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، افغانستان باره‌سیده قیسقه معلومات بېره آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌لرنی دفترلرینگیزگه یازینگ:

افغانستان‌ده آمو و هلمند دریاسی کبی کتّه دریالر، هندوکش‌دېک اولکن تاغ‌لر و کېنگ دله‌لر بار. تاغ‌لریده تورلی- تومن کان‌لر و اۉرمان‌لر بار. اۉلکه‌میز جوده گۉزه‌ل و چیرایلی دیر.

قیرق بیرینچی درس

هدف: کولگولی حکایه‌لرنی اؤرگنیش، اؤز وقتیده سؤزلش و دؤستلرنی قووانتیریش.

۱- کولگو باره‌سیده سؤزله‌ی آله‌سیزمی؟
۲- کولگو بیلن یشش باره‌سیده سؤزلنگ.
۳- بیرار کولگولی حکایه‌نی بیلسنگیز، اَیتینگ.

کولگولی حکایه

اؤقیتووچی، دایم اؤقووچیلرگه اَیتر ابدی: «اؤقووچیلریم، سیزلرگه بیرار کیشی یامانلیک قیلسه، سیز اولرگه یخشیلیک قیلینگ. یخشیلیک‌نینگ فایده‌لری کؤپ دیر»

بیر کون طغرل، آته‌سی‌نینگ عینکی‌نی سیندیریب، اوندن سۉنگ چاپیب آته‌سی‌نینگ آلدیگه باریب، اَیتدی:

آته‌جان، اۉقیتووچیمیز دایم یامان‌لیککه یخشی‌لیک قیلینگ‌لر، دېب اَیتر ابدی. حاضر مېن سیزگه بیر یامان‌لیک قیلیب‌من. سیز، مېنینگ قیلگن یامان‌لیگیم‌گه یخشی‌لیک قیلینگ.

آته‌سی حیران قالیب: مېنگه قیلگن یامان‌لیگینگ‌نی اَیت، اوندن سۉنگ مېن سېنگه یخشی‌لیک قیله‌یین، دېدی.

طغرل اَیتدی: یۉق، آته‌جان، اۉن افغانی بېرمه‌سنگیز، اَیتمه‌یمن.

آته‌سی اۉن افغانی بېرگندن سۉنگ، طغرل اَیتدی: مېن سیزنینگ عینکینگیزنی سیندیریب‌من!

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- ینگی سۉزلرنی تختهگه یازیب، اۋقووچیلرگه اۋقیتینگ.

۲- حکایهنینگ نتیجهسی حقیده سۉزلنگ.

۳- کولگولی حکایهلرگه اۋقووچیلرنی قیزیقتیرینگ.

۴- تۉختاو و اونداو بېلگیلرینی اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- حکایه بارهسیده سۉزلشینگ.

۲- ینگی سۉزلر بیلن گپ توزینگ.

۳- طغرل، آتهسیگه قَیسی یامانلیگینی اَیتدی؟ بو بارهده سۉزلنگ.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، درس متنینی اۋقیب، یازه آلهدیلرمی؟

۲- حکایه نتیجهسینی بیلیب دیلرمی؟

۳- ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آلهدیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

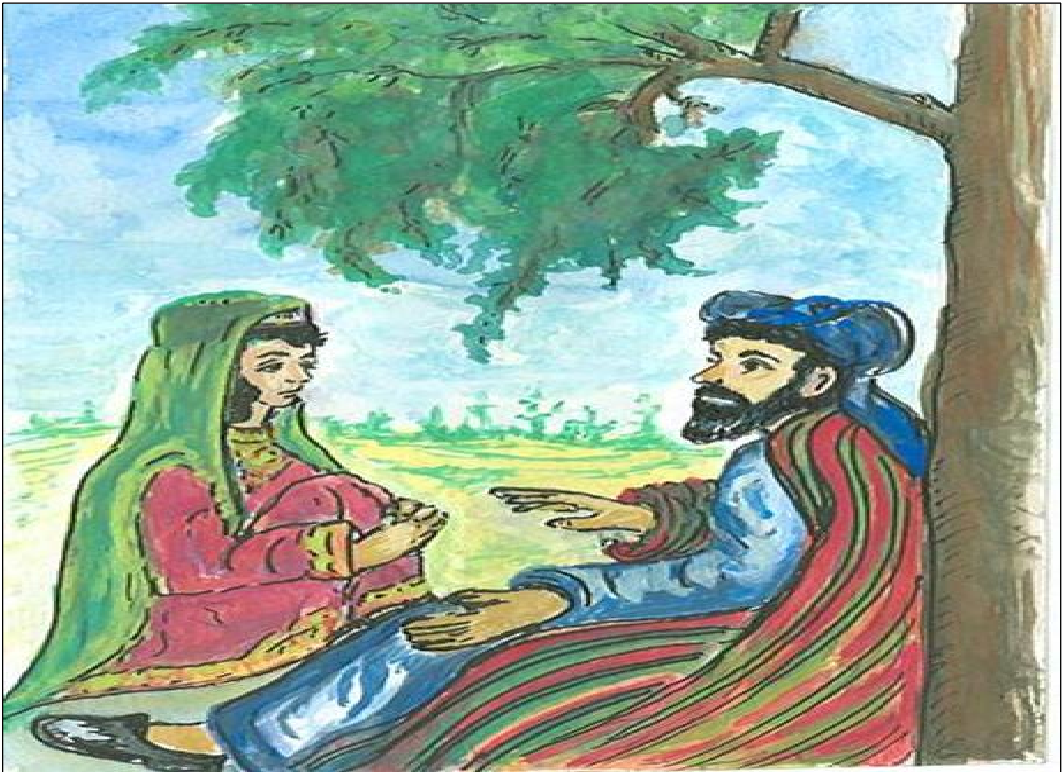
قوییدهگی گپنی تۉلدیرینگ:

- یامانلیک قیلگن کیشیگه .... قیلینگ.

قیرق ایکّینچی درس

هدف: سۈزلش آدابی‌نی اۈرگنیش، اۈیلب سۈزلش، یخشی سۈزلش آدابی‌دن حیات‌ده فایده‌لنیش.

۱- بیر کیشی سۈزلب تورگن بۈلسه، نیمه ایش قیلیشیمیز کېره‌ک؟
۲- کۈپ سۈزلش و اۈیله‌مه‌ی سۈزلش یخشی‌می یا یامان‌می؟
۳- صنفداش‌لرینگیزگه یخشی سۈزلش باره‌سیده معلومات بېره‌آلسنگیز، سۈزلنگ.

سۈزلش آدابی

معلم باتورخان، یولدوزنینگ آته‌سی دیر. او، بیرینچی درس کونیده بو سۈزلرنی یولدوزگه اَیتدی: قیزیم، هر بیر سۈزنی اۈز وقتی و اۈز جایی‌نی بیلیب، سۈزله. بیرکیشی

سۉزلب تورگن بۉلسه، گپی‌نی اوزیب، گپیرمه. سۉزلشـگنده نوبـت‌نـی اونوتمـه؛ اۉیلـه‌مَـی، سـۉزلمه؛ باشـقه‌لرنینـگ سۉزلری‌نی یخشی ایشیت، یامان سۉزلرنی اَیتمه؛ اۉیلـب، یاقیملی سۉزلرنی گپیر. یخشی سۉزله‌یدیگن کیشی‌نی همه یخشی کۉره‌دی. یولدوز، بو سۉزلرنی ایشـیتگندن سـۉنگ، آته‌سی‌نینگ قۉل‌لری‌نی اۉپیب، کۉپ قـووانچ بـیلن اونگـه اَیتدی: آته‌جان، سیزنینگ اَیتگن سۉزلرینگیزنی قولاغیمگـه آلیب، سۉزله‌گنیم‌ده، دایم اولردن فایده‌لنه‌من.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- سۆزلش آدابی بارەسیده اۋقووچیلرسویەسیگه یرەشەسۆزلنگ.

۲- اۋقووچیلرنی گروپ‌لرگه بۆلیب، هـر گـروپ‌دن بیـر-بیـر اۋقـووچی‌نـی گپیرتیرینگ.

۳- یاقیملی‌سۆز بیلن اچیق‌سۆز اۆرتـەسـیدەگـی فـرق‌لرنـی‌اۋقووچیلرگـه توشونتیرینگ.

۴- ینگی سۆزلرنی تختەگه یازیب، اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- درس متنی‌دن ینگی سۆزلرنی تاپیب، هر بیری بیلن گپ توزینگ.

۲- هر بیرینگیز بیر-بیر یاقیملی سۆز اَیتینگ.

سیننش:

۱- اۋقووچیلر، سۆزلش آدابی‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

۲- ینگی سۆزلر بیلن گپ توزه آلەدیلرمی؟

۳- درس متنی‌نی اۋقیب، یازه آلەدیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییدەگی سۆزلر بیلن گپ توزینگ:

قیزیم، فایده، یخشی، سۆز.

قیرق اوچینچی درس

هدف: رخصت رقعه سی نی اؤقووچیلر گه اؤرگتیش.

۱- رقعه دیب ،نیمه‌نی اَیته‌دی؟ بیلسنگیز، سؤزلنگ.
۲- بیر رخصت رقعه‌سینی کتابچه‌لرینگیزگه یازه آله‌سیزمی؟
۳- شونگه اؤخشش بیر کسل‌لیک رقعه‌سینی هم یازه آله‌سیزمی؟

رخصت رقعه‌سی

حرمتلی سرمعلم صاحب،
ضرور ایشیم بارلیگی اوچون، بوگون مکتب‌گه کېله آلمه‌یمن. حاضری کتابیده رخصت معامله قیلیشینگیزنی امید قیله‌من.

"حرمت بیلن"
ایکینچی صنف اؤقووچیسی توران بیگ.

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- رخصت و کسل‌لیک رقعه‌لرینی تخته‌گه یازیب، اۋقووچیلرگه اۋرگتینگ.

۲- خط یازیش‌نی اۋقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- قوییده‌گی سۋزلرنی اَیری-اَیری یازینگ:

۲- حاضری کتابی‌ده رخصت معامله قیلیشینگیزگه امید قیله‌من.

۳- قوییده‌گی سۋزلر بیلن گپ توزینگ:

تخته، یازیش، ضرور، ایش.

سینش:

۱- اۋقووچیلر رخصت رقعه‌سی‌نی یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

هربیر اۋقووچی رخصت یا کسل لیک رقعه‌سی‌نی کتابچه‌لریگه یازیب کېلسین.

قیرق تؤرتینچی درس

هدف: اؤقووچیلرنی یخشی خط یازیش، خط اؤقیش، عایله و دؤستلرنینگ احوالینی خط آرقه‌لی سؤره‌ش‌گه قیزیقتیریش.

۱- مسافر اینی-آغه لرینگیزدن قنده‌ی احوال آله‌سیز؟
۲- اوزاق‌ده‌گی دؤست‌لرینگیزدن خط کېله‌دی‌می؟ کېلسه، اولرنینگ خطی‌نی اؤقی آله‌سیزمی؟
۳- سیز، اولرگه خط یازیب‌سیزمی؟

امان الله‌نینگ آته‌سی‌گه ییبارگن خطی

حرمتلی آته‌جانیم،

برچه‌دن آلدین، سلام و احترامیم‌نی قبول اېتینگ. مېن، مهربان آنه‌جانیم، عزیز اکه و اوکه‌لر و قدرلی آپه‌سینگیل‌لریم و باشقه دؤستلر و قریندا‌شلریم برچه صنفداشلریم بیلن اېسان- آمان یشب یوریب‌من. الله تعالی سیزنی هم اؤز پناهیده اسره‌سین.

آته‌جان! منه شویقین کون‌لرده امتحان‌لریمیز باشلنه‌دی، شونینگ اوچون کېچه وکوندوز درس‌لریم‌نی یخشی اۆقیب، امتحانلرده یخشی نمره‌لرآلیب، صنفیم‌ده بیرینچی بۆلیشنی ایسته‌یمن. سیز دعا قیلسنگیز، انشاء الله تیله‌گیم‌گه یېته‌من. هر قنده‌ی خدمتینگیزگه تیارمن.

حرمت بیلن

"اۆغلینگیز، امان الله"

*** * ***

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- هربیر اۉقووچی اۉزسویه‌سیگه‌یره‌شه اینی-آغه‌لری یا اۉرتاق‌لریگـه خـط یازسین.

۲- ینگی سۉزلرنی متن‌دن آلیب، تخته‌گه یازینگ.

۳- هربیر اۉقووچی اۉز آته، اکه، اوکه، اَبه و تاغه‌لری آت‌لری‌نی یازسین.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- هر بیرینگیز، اۉز آته‌لرینگیزگه ایکّی سطردن کۉپراق خط یازینگ.

۲- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بۉش جای‌لرینی تۉلدیرینگ:

- سلطان بازار .... کېتدی.
- احمد .... اۉقیدی.
- کریم آته‌سیگه .... یازدی.

۳- قوییده‌گی سۉراق گپی‌گه جواب یازینگ:

- اۉزبېک تیلی امتحانی‌ده نېچه نمره آلدینگیز؟

سینش:

۱- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، اۉز اینی- آغه‌لریگه خط یازه آله‌دیلرمی؟

۳- اۉقووچیلر، توگنمه‌گن قیسقه گپ‌نی توگته آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

ایکّی سطردن کۉپراق بیر خطنی خواهله‌گن کیشینگیزگه یازینگ.

قیرق بېشینچی درس

هدف: خط فایده‌لرینی بیلدیریش و اۉقووچیلرنی اۉرگنیش‌گه قیزیقتیریش.

۱- خط یازه آله‌سیزمی؟ خط یازیش فایده‌لری باره‌سیده سۉزلنگ.
۲- سوادلی و سوادسیز کیشی‌نینگ فرقلری حقیده سۉزلنگ.
۳- مکتب اۉقیش فایده‌لری تۉغری‌سیده سۉزلنگ.

خط یازیش فایده‌لری

ایرکین‌نینگ اوکه‌سی علیشېر، اوزاق ولایت‌ده عسکر ایدی. آی‌لر اۉتگندن سۉنگ، اوندن بیر خط کېلدی.

ابرکین‌نینگ اۉزی خط اۉقی‌آلمس ابدی، شونینگ اوچون خطنی بوتون قیشلاققه آلیب باردی؛ اما هېچ‌کیم علیشېرنینگ خطینی اۉقی آلمه‌دی. ابرکین کۉپ چرچب، حیران بۉلیب قالدی. شو وقتده ابرکین، اکبر نامِلی بیر باله‌گه اوچره‌دی. ابرکین، اکبرگه اَیتدی:

اکبرجان! علیشېرجان‌دن بیر خط کېلیبدی. خط اۉقی‌آله‌دیگن بیرار آدم‌نی کۉرست.

اکبر اَیتدی: ابرکین اکه، مېن اۉزیم خط اۉقی‌آله‌من، خطینگیزنی بېرینگ، اۉقیب بېره‌یین.

اکبرجان، هزل قیلمه، کیچیک‌کینه باله‌سن، قنده‌ی قیلیب خط اۉقی‌آله‌سن؟

اکبر اَیتدی: ابرکین اکه، خط اۉقیش کتّه‌لیک یا کیچیک‌لیککه باغلیق ابمس. هرکیم مکتب‌گه بارسه و محنت بیلن درس اۉقیسه، خط اۉقی‌آله‌دی.

ابرکین خطنی اکبرگه بېردی. اکبر، علیشېرنینگ خطی‌نی اۉقیب، ابرکین‌گه توشونتیردی. ابرکین، اکبرنینگ یوزی‌دن اۉپیب، اوندن تشکر قیلدی و قویاش آتلی اۉغلی‌نی مکتب‌گه ییباریب، سوادلی قیلیش‌گه عهد قیلدی.

حرمتلی اۇقیتووچی!

۱- خط فایده‌لری باره‌سیده سۉزلنگ.
۲- درس متنی‌ده‌گی ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازینگ.
۳- خط یازیشده گپ بېلگی‌لرینی اۉز جاییگه قۉییش باره‌سیده اَیتینگ.
۴- درس متنی‌ده‌گی حکایه‌نینگ نتیجه‌سی باره‌سیده سۉزلنگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- درس متنی‌نی اۉقیب، یازینگ.
۲- درس متنی‌ده‌گی سـۉزلرنی دفترلرینگیزگـه یازینـگ و هـر بیـری بـیلن گـپ توزینگ.
۳- خط فایده‌لری باره‌سیده گروپ‌لرینگیزده سۉزلشینگ.

سیننش:

۱- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟
۲- اۉقووچیلر، درس متنی‌ده‌گی ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟
۳- اۉقووچیلر، خط فایده‌لرینی بیلیب دیلرمی؟
۴- اۉقووچیلر، حکایه نتیجه‌سینی بیلیب دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

اوزاقده بۉلگن اینی-آغه‌لرینگیزگه ایکّی سطردن کۉپراق بیر خط یازینگ.

قیرق آلتینچی درس

هدف: قووناق یشش یۉللرینی بیلیش، قیزیقرلی حکایه‌لرنی اۉرگنیب، اونگه قیزیقیش.

۱- صنفداش‌لرینگیزنی، قنده‌ی کولدیره‌سیز؟
۲- قووناق یشش باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- قیغونینگ ضررلری باره‌سیده سۉزله‌ی آله‌سیزمی؟

توران‌نینگ تاووغی

توران بیلن تۉره صنفداش ایدیلر. بیر کونی توران، مکتب‌گه کیلمه‌دی. ایرته‌سی تۉره، توران‌نینگ حالینی سۉره‌ش اوچون اونینگ اویی‌گه باردی. قره‌سه، توران‌نینگ

کـۉزلری‌ده یـاش و قیغـولی کۉرینـه‌دی. تـۉره، تـوران‌دن سۉره‌دی: نیمـه اوچـون کـۉزلرینـگ یاشـلی و اۉزینـگ قیغـولی کۉرینه‌سن؟

تـوران: مېنینــگ تــاووغیم اۉلــدی، شــونینگ اوچــون ییغله‌ی‌من، دېدی. تۉره، اونی یوپـه‌تـیش اوچـون اَیتـدی: مېنینگ یخشی کۉره‌دیگن قۉزیچـه‌م اۉلـدی، ییغلمـه‌دیـم. سېن بیر تاووق اوچون مونچه ییغله‌ی‌سن‌می؟

توران اچینیب، کۉز یاشی بیلن تۉره‌گـه جـواب بېـردی: سېنینگ قۉزیچه‌نـگ یومورتقـه بیـرر ابـدی‌مـی؟ مېنینـگ تاووغیم کونیده بیر یومورتقـه بېـرردی. ای، تـاووق جـانیم، تاووق جانیم، دېب ییغی‌سی‌نی کوچه‌یتیردی.

* * *

حرمتلی اۋقیتووچی!

۱- اۋقووچیلرنینـگ قـووانچی اوچـون شـونگه اۋخشـش حکایـه‌لرنـی اۋقووچیلرگه اَیتینگ.

۲- درس متنـی‌ده‌گـی ینگـی سـۋزلرنی تختـه‌گـه یازیـب، اۋقووچیلرگـه بیلدیرینگ و یازدیرینگ.

۳- ایکّی اۋقـووچی‌نـی صـنف آلدیگـه چارلـب، تـوران بـیلن تـۋره‌نینـگ سۋزلری‌نی تمثیلی شکلده اَیتتیرینگ.

عزیز اۋقووچیلر!

۱- ینگی سۋزلر بیلن گپ توزینگ.

۲- هر بیرینگیز اۋرنینگیزدن توریب، تۋره بـیلن تـوران‌نینـگ سـۋزلرینی حکایـه قیلینگ.

۳- درس متنی‌نی اۋقیب، یازینگ‌لر.

۴- هرکیم، شونگه اۋخشش حکایه‌نی بیلسه، باشقه‌لرگه اَیتیب بیرسین.

سینش:

۱- اۋقووچیلر، متن ده‌گی حکایه‌نی اَیته آله‌دیلرمی؟

۲- اۋقووچیلر، متن ده‌گی ینگی‌سۋزلرنی تخته‌گه‌یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

درس متنی‌نی اۋقینگ و تۋره‌نینگ گپ‌لری‌نی تاپیب، دفترلرینگیزگه یازینگ.

قیرق بېشّینچی درس

هدف: مېوه‌لی درخت‌لرنینگ حاصلی‌نی کۉپه‌ی‌تیریش یۉللرینی بیلیش.

۱- قیسی گپ‌نینگ آخریگه سۉراق بېلگی‌سی قۉییله‌دی؟
۲- آته نصیحتی‌گه قولاق سالیش فایده‌لری‌نی اَیتینگ.
۳- گپ، نیمه‌دن توزیله‌دی؟

عقل‌لی باغبان

بیر باغبان‌نینگ بېشّی اۉغلی بارابدی. اولرنینگ برچه‌سی ایش یاقمس کیشی‌لر ابدیلر. بیر کونی باغبان کسل بۉلدی. او، اۉغیل‌لرینی آلدیگه چقیریب، اولرگه اَیتدی: اۉغیل‌لریم، مېنینگ عمریم آخریگه یېتگن‌گه اۉخشه‌یدی. اۉلمسیم‌دن آلدین سیزلرگه بیرسۉزنی اَیتیشیم کېره‌ک. باغده مېوه‌لی

درختلر توبیگه بیر کـۉزه آلتـین کـۉمگن مـن. اۉلگنـیمدن سۉنگ، اونی تاپیب، بۉلیب آلینگلر.

نېچه کون اۉتگندن سۉنگ، باغبان اۉلـدی. اۉغیـللـری باغنینگ برچه مېوهلـی درخـتلـرینینـگ تـوبینی کاولـب قازدیلر. لېکن، آتهلری اَیتگن آلتینلی کۉزهنی تاپهآلمهدیلـر، اما شو ییل باغنینگ مېوهلی درختلری شونچه کۉپ حاصل بېردی که باغباننینگ اۉغیللری آلگن حاصـللریـدن بـای بۉلدیلر.

باغباننینگ اۉغیللری آتهلری سۉزینینگ معناسـینـی توشوندیلر. عقللی باغباننینگ مقصدی باغدهگی مېـوهلـی درختلرنینگ توبینی بۉشهتیش اېکن.

باغبانلر، هرییلی درختلر توبینی بۉشهتیشلری کېرهک دیر.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- عقل‌لی باغبان‌نینگ حکایه‌سینی اۉقووچیلرگه اَیتیب، نتیجه‌سینی بیلدیرینگ.

۲- نېچه سۉراق گپ‌نی تخته‌گه یازیب، سۉراق بېلگی‌سینی اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

۳- درس متنی‌نینگ ینگی سۉزلرینی تخته‌گه یازیب، اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی گپ‌لرنینگ بۉش جای‌لرینی تۉلدیرینگ:

- بیر باغبان‌نینگ .... بار ایدی.

- نېچه کون اۉتگندن سۉنگ .... اۉلدی.

۲- قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن گپ توزینگ:

- اۉغیل، ایش یاقمس، باغبان، مېوه‌لی، درخت‌لر، دهقان.

۳- قوییده‌گی متن نېچه سۉزدن توزیلگن؟ تخته‌گه اَیری-اَیری یازینگ:

- شو ییل باغ‌نینگ مېوه‌لی درخت‌لری شونچه کۉپ حاصل بېردی که باغبان‌نینگ اۉغیل‌لری آلگن حاصل‌لریدن بای بۉلدیلر.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، درخت‌لر توب‌لرینی بۉشه‌تیش فایده‌لرینی بیلیب دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌نی دفترلرینگیزگه یازینگ:

برچه بدبخت‌لیک‌لرنینگ آنه‌سی، تنبل‌لیک و آته‌سی، قۉرقاق‌لیک دیر.

قیرق سکّیزینچی درس

هدف: یالغان اَیتیش‌نینگ یامانلیگی‌نی اۋقووچیلرگه بیلدیریب، اولرنی تۋغری سۋزلی قیلیب تربیه‌لش.

۱- یالغان و چین سۋزنی اجره‌ته آله‌سیزمی؟
۲- یالغانچی دیب، کیم‌نی اَیته‌دیلر؟ یالغانچی کیشی باره‌سیده سۋزله‌ی آله‌سیزمی؟
۳- یالغانچی کیشی باره‌سیده بیرار حکایه‌نی بیلسنگیز، اَیتینگ.

یالغانچی چۋپان

اۋتگن زمان‌لرده بیر یالغانچی چۋپان بار ایکن. او، قۋی باقیب یورگن پیتیده، بیر کونی بیر تیپه‌نینگ اوستیگه چیقیب، قیشلاققه قره‌ب یالغاندن بونده‌ی شاوقین سالیبدی:

"هی مردم، بۉری کېلدی، مېنینـگ قـۉی‌لـریم‌نـی ییب کېتدی!".

آدم‌لر یوگوریب، تېپه‌گه باریب کۉرسه‌لـر، بـۉری‌دن درک یۉق و چۉپان یالغان اَیتگن اېکن.

چۉپان نېچه قتله "بـۉری کېلـدی!" دېـب ینـه مـردم‌نـی الده‌بدی. بیر کونی چیندن هم بۉری کېلیـب، چۉپـان‌نینـگ قۉی‌لرینی ییب، اۉلدیره باشله‌بدی. چۉپان تېپه‌گه چیقیـب، کـۉپ "بـۉری کېلـدی!" دېـب شـاوقین سـالیبدی، لـېکن قیشلاق‌لیک‌لر: "چۉپان ینه هم یالغان اَیتیب بیزنی الده‌یدی" دېب، چۉپان‌نینگ شاوقینیگه قولاق‌سالمبدیلر.

بۉری اېسه، نېچه قۉی و قۉزی‌نی ییب، بیر نېچه قۉی‌نی اۉلدیریب، یاره‌لنتیریب، کېتیبدی. چۉپان یالغـان اَیتگنیـدن جوده پشیمان بۉلیبدی، لېکن پشیمان‌لیگی فایده قیلمبدی.

یالغان‌چیلیک نتیجه‌سی انه شونده‌ی دیر!

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- کۉپلیک‌نی بیلدیروچی "لر" قۉشیمچه‌سینی یوقاریده‌گی متن‌دن تاپیب، اۉقووچیلرگه اۉرگتینگ.

۲- "لر" قۉشیمچه‌سی آتلرگه قۉشیلیب، اولرنی کۉپلیک آت‌لرگه اۉزگرتیریشی‌نی اۉقووچیلرگه بیلدیرینگ.

۳- اۉقووچیلرگه یالغانچی چۉپان حکایه‌سی نتیجه‌سی حقیده سۉزلنگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی بیرلیک شکلی‌ده‌گی آت‌لرنی "لر" قۉشیمچه‌سی بیلن کۉپلیک شکلی‌ده‌گی آت‌لرگه اۉزگرتیرینگ:

- تاش، مکتب، قۉی، آت، آدم.

۲- قوییده‌گی گپ‌نینگ سۉزلرینی اَیری-اَیری یازینگ:

- چۉپان، یالغان اَیتگنیدن کۉپ پشیمان بۉلیبدی.

۳- قوییده‌گی هر بیر سۉز بیلن گپ توزینگ:

- نبچه، قۉزی، قیشلاق، شاوقین، بۉری.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، یالغان‌چیلیک یامان‌لیگی‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

۲- اۉقووچیلر، بیرلیک وکۉپلیک شکلیده‌گی آت‌لرنی اجره‌ته آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

قوییده‌گی گپ‌لرنی دفترلرینگیزگه یازینگ:

چۉپان، تیپه‌گه چیقیب، "بۉری کېلدی" دېب، شاوقین سالیبدی. لېکن، قیشلاقلیک‌لر: "چۉپان ینه هم یالغان اَیتیب، بیزنی الده‌یدی" دېب، چۉپان نینگ شاوقینی‌گه قولاق سالمبدیلر.

قیرق تۉقّیزینچی درس

هدف: پیغمبریمیز حضرت محمدﷺ باره‌سیده معلومات تاپیش.

۱- پیغمبریمیزنینگ آت‌لری‌نی بیله‌سیزمی؟
۲- پیغمبریمیزنینگ آته، آنه و بابالری آت‌لری‌نی بیله‌سیزمی؟
۳- بی‌بی حلیمه باره‌سیده معلومات بېره آله‌سیزمی؟

محمدﷺ

حضرت محمدﷺ اسلام دینی‌نینگ پیغمبری دیر. پیغمبریمیزنینگ آته‌لری عبدالله، بابالری عبدالمطّلب، آنه‌لری بی‌بی آمنه و سوت بېریب کتّه قیلگن اېنه‌گه (دایه) لری بی‌بی حلیمه دیر.

پیغمبریمیز هنوز توغیلمه‌ی، آته‌لری، عبدالله و آلتی یاشگه کیرگن‌لریده آنه‌لری وفات ایتدی. بو واقعه‌دن سۉنگ، حضرت محمدﷺ بابالری‌نینگ قراویده یشه‌دیلر. سکّیز یاشرلیک‌لریده بابالری هم وفات ایتدی. اوندن سۉنگ پیغمبریمیز، ابه‌لری ابوطالب بیلن یشه‌دیلر.

حضرت محمدﷺ قیرق یاشگه کیرگن‌لریده الله‌ﷻ تامانیدن پیغمبر بۉلدی‌لر. ۲۳ ییل اسلام مقدس دینی‌نینگ یاغدوسی‌نی عالم‌گه تره‌تیش اوچون جهاد قیلیب، ۶۳ یاشلریده وفات ایتدیلر.

* * *

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- پیغمبریمیز باره‌سیده اۉقووچیلر سویه‌سیگه یره‌شه، معلومات بیرینگ.
۲- پیغمبریمیزنینگ آته، آنه و بابالری باره‌سیده اۉقووچیلرگه معلومات بیرینگ.
۳- پیغمبریمیزنینگ نیچه ییل پیغمبرلیک قیلگن‌لری و قرآنکریم قیسی ییل‌لرده نازل بۉلگنی باره‌سیده اۉقووچیلرگه اَیتیب بیرینگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- قوییده‌گی بۉش جای‌لرنی تۉلدیرینگ:

- پیغمبریمیزنینگ آته‌لری ______ بابالری ______ آنه‌لری ______ و سوت بیریب کتّه قیلگن دایه‌لری ______ دیر.

۲- قوییده‌گی سۉزلر بیلن گپ توزینگ:

- پیغمبر، دین، اسلام، کتّه، آته، آنه.

۳- قوییده‌گی گپ‌نینگ سۉزلرینی اَیری-اَیری یازینگ:

- حضرت محمدﷺ اسلام دینی‌نینگ پیغمبری دیر.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، پیغمبریمیز حضرت محمدﷺ باره‌لریده معلومات بیره آله‌دیلرمی؟
۲- درس متنی‌نی اۉقیب، یازه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

دفترلرینگیزگه یازینگ:

پیغمبریمیز قیرق یاشرلیک‌لریده اللهﷻ تامانیدن پیغمبر بۉلدیلر. ۲۳ ییل اسلام مقدس دینی‌نینگ یاغدوسی‌نی عالمگه تره‌تیش اوچون جهاد قیلیب، ۶۳ یاشده وفات ایتدیلر.

ایلّیگینچی درس

هدف: یخشی یشش‌نی اۉرگنیش و اونگه قیزیقیش.

۱- قیسی ایشلر گه قیزیقه‌سیز؟ کېله‌جکده کیم بۉلیش‌نی خواهله‌یسیز؟
۲- یخشی یشش اوچون نیمه‌لر کېره‌ک دیر؟
۳- کریم، بای کیشی یخشی یشه‌یدی، دېب اۉیله‌یدی. سیز قنده‌ی اۉیله‌یسیز؟

یخشی یشش

اۉقیتووچی، اۉز اۉقووچیلریدن، بیرمه- بیر سۉره‌دی: قَیسی ایشلرگه قیزیقه‌سیز؟

اۉقووچیلرنینگ هر بیری بیر یا ایکّی ایش‌نی اَیتدیلر.

کریم، اۉقیتووچی‌نینگ جوابیگه اَیتدی: استاد، مېنینگ آته‌م بای کیشی دیر. پول و دولتی کۉپ، مېنگه ایش تنلش کېره‌ک ایمس. کېله‌جکده آته‌م‌نینگ دولتی‌دن فایده‌لنیب، یخشی یشه‌یمن.

اکبر، اۉقیتووچی‌نینگ سۉراغیگه بونده‌ی جواب بېردی: حرمتلی اۉقیتووچی، مېن کریم‌نینگ سۉزیگه قرشی‌من. مېن درس اۉقیب، بیلیم اۉرگنیش‌نی خواهله‌یمن، چونکه بیلیم‌نی اۉغری آلیب کېته آلمه‌یدی. ابه‌م‌نینگ کۉپ پول و دولتی بار ابدی، اما بیر کېچه اۉغری‌لر اونینگ اوییگه کیریب، اۉغیل‌لرینی یره‌لنتیریب، پول و برچه نرسه‌لرینی آلیب کېتدی‌لر. ابه‌م شو واقعه‌دن بیر هفته اۉتمه‌ی کسل بۉلیب، نېچه کون آره‌سیده اۉلدی. اوندن سۉنگ، اۉغیل‌لری آته‌لریدن قالگن بایلیک اوچون بیر-بیرلریگه قرشی بۉلیب، دعوا باشله‌دیلر. بیر ییل اۉتر-اۉتمسدن آته مالی‌دن نشان هم قالمه‌دی. حاضر ابه‌م‌نینگ باله‌لری قیین‌چیلیک‌ده کون اۉتکزه‌دیلر.

مېن بو حالنی کۉریب، بیلیم و هنر اۉرگنیش یۉلی بیلن یخشی یشش‌گه عزم قیلدیم.

حرمتلی اۉقیتووچی!

۱- اۉقیش، یازیش و مکتب درس‌لری فایده‌لرینی اۉقووچیلرگه توشونتیرینگ.

۲- درس متنی‌ده‌گی ینگی سۉزلرنی تخته‌گه یازینگ.

۳- اۉقووچیلرنی یخشی یشش اوچون بیلیم‌گه قیزیقتیرینگ.

۴- رسم باره‌سیده اۉقووچیلردن سۉره‌نگ.

عزیز اۉقووچیلر!

۱- درس‌ده‌گی حکایه‌نی هر بیرینگیز اَیری-اَیری اَیتینگ.

۲- هر بیر ینگی سۉز بیلن گپ توزینگ ودفترلرینگیزگه یازینگ.

سینش:

۱- اۉقووچیلر، درس مفهومی‌نی بیلیب‌دیلرمی؟

۲- هر بیر اۉقووچی درس حکایه‌سینی اۉز تیلی بیلن باشقه‌لرگه اَیتیب بیره آله‌دی‌می؟

ینگی سۉزلر بیلن گپ توزه آله‌دیلرمی؟

اوی تاپشیریغی:

ایکّی سۉراق گپ توزیب، دفترلرینگیزگه یازینگ.

ایلّیک بیرینچی درس

هدف: تۉرت فصل‌نی اۉقووچیلرگه بیلدیریش.

۱- کۉکلم فصلی باره‌سیده معلومات بېرینگ.
۲- بیر ییل نېچه فصل دیر؟
۳- بیر ییل نېچه آی دیر؟
۴- قیش باره‌سیده معلومات بېرینگ.

تۉرت فصل

کۉکلم (بهار) فصلی: حمل، ثور و جوزا آی‌لری کۉکلم فصلی دیر. کۉکلم فصلی جوده گۉزه‌ل. بو فصلده دله و سای‌لر، چیمتال و ادیرلر کۉم-کۉک بۉله‌دی، خیلمه-خیل گل‌لر آچیلیب، درخت‌لر گُل‌له‌یدی. حمل آیی‌نینگ بیرینچی کونی، نوروز دېیله‌دی.

یاز فصلی: سرطان، اسد و سنبله آی‌لری یاز فصلی دیر. بو فصلده هوا ایسّیق بۉلیب، اۉریک (زردآلو)، آلوبالو، گېلاس، توت، آلمه، قره-آلو، سریغ آلو، شفتالو، اوزوم، قاوون، تربوز و باشقه مېوه‌لر پیشه‌دی. بادرینگ، پمه دیر، کرَم، تره، اسملاق، گندنه، گشنیز، کاهو و پیاز مۉل بۉله‌دی. بوغدای، ارپه و باشقه دان‌لر هم شوفصلده پیشه‌دی.

کوز فصلی: میزان، عقرب و قوس آیلری کوز فصلی دیر. بو فصلده یاغمیر یاغیب هوا سلقین‌بۉله‌دی، کۉچمن‌چی قوشلر خیل‌خیل بۉلیب، ایسّیق راق یېرلرگه اوچیب، کېته دیلر. درختلرنینگ یپراق‌لری سریق، قیزیل و نارنجی رنگ آلیب، کۉپ گۉزه‌ل کۉرینه‌دی. دهقان‌لر

ایکین‌لرینی بوتونله‌ی اؤریب، ینچیب، ییغه‌دیلر. انسانلر کوز فصلیده قیش‌گه کېره‌کلی نرسه‌لرنی ییغیب، تیارله‌یدیلر.

قیش فصلی: جدی، دلو و حوت آی‌لریدن عبارت دیر. قیش فصلی‌ده قار یاغیب، هوا ساووق بؤله‌دی. قار یاغگنده بالەلر قاردن قاربابا یسه‌یدیلر. موزلنگن یېرلرده سیریلمه‌چاغ (یخمالک) اؤینه‌یدیلر. اگر قیش‌ده قار کؤپ یاغسه، تاغ و سای‌لرده قار تؤپلنیب، یازده قارلر اېریب، سوو بؤلیب، دریالر سووی کؤپه‌یه‌دی. نتیجه‌ده، ایکین‌چیلیک کؤپ یخشی بؤله‌دی.

حرمتلی اؤقیتووچی!

۱- اؤقووچیلرگه تؤرت فصل باره‌سیده مفصل معلومات بېرینگ.
۲- اؤن ایکّی آی‌نینگ آتلرینی اؤقووچیلرگه توشونتیرینگ.
۳- بیر ییل نېچه فصل، هر فصل نېچه آی، هرآی نېچه هفته وهرهفته نېچه کون‌دن عبارت‌لیگی‌نی اؤقووچیلرگه بیلدیرینگ.

عزیز اؤقووچیلر!

۱- قوییده‌گی سؤراق‌لرنینگ جواب‌لرینی تخته‌گه یازینگ:
- بیر ییل نېچه فصل دیر؟ آت‌لرینی اَیتینگ!
- بیر فصل نېچه آی دیر؟
- بیر آی نېچه هفته دیر؟
- بیر آی نېچه کون دیر؟
- بیر هفته نېچه کون دیر؟
- هفته کون‌لری‌نینگ آتی‌نی یازینگ.

سینش:

۱- اؤقووچیلر، ییل‌نینگ فصل‌لری، آی‌لری و کون‌لری‌نی بیلیب‌دیلرمی؟
۲- اؤقووچیلر، هر فصل‌ده بؤله‌دیگن نرسه‌لر آتلرینی اَیته آله‌دیلرمی ؟

اوی تاپشیریغی: فصل‌لر، آی‌لر و کون‌لر آتلری‌نی کتابچه‌لرینگیزگه یازینگ.

معارف تــرانه‌سی

عــرفـان شــعــاریــمیــز عـــلم اعتـــباریـــمیـــز
دانـــش نــی اؤرگنـیـــش کـــؤپ افتـــخاریـــمیـــز
بیز دانش اهلی‌میز تعلیم شـعاریمیز
فن بیرله یشنه‌گه‌ی اوشبو دیاریمیـز
عـــلم اؤرگنیـش اوچـون ســعی و عـمـــل قیـــلیب
بیـــز آلغـــه بـــاره میـــز خـــدمتـــگه ایـــنتیـــلیـــب
بیز دانش اهلی‌میز تعلیم شـعاریمیز
فن بیرله یشنه‌گه‌ی اوشــبو دیاریمیز
تــعلــیم اپــرورگـــهـــر تـــعـــلیم چـــوتـــاج ســـر
هـــرکیـمـسه‌نی بیـــلیـــک مقصـــدگـــه یپـــتکیـــزر
بیز دانش اهلی‌میز تعلیم شـعاریمیز
فن بیرله یشنه‌گه‌ی اوشــبو دیاریمیز
مــردانـــه ایـش قیـلـــیـنگ بـــؤلگی سیـــز اهل فـــن
یـــشنـــر بـــوگـــون وطـــن عـــلـــم و عمـــل بیـــلن
بیز دانش اهلی‌میز تعلیم شـعاریمیز
فن بیرله یشنه‌گه‌ی اوشــبو دیاریمیز

(غلام سخی وکیل زاده اندخویی)

اۉزبېک تیلی
ایکّینچی صنف درسلیک کتابی
سۉزلیک (لغتنامه)

- آپه: عایله‌ده‌گی هر بیر اۉغیل یا قیزگه یاشی کته‌راق قیزنینگ نسبتی و لقبی، کته خواهر.
- آرقه‌لی: بیلن، وسیله‌سی بیلن.
- آز : کم، اندک.
- آز–آز : کم–کم.
- آغه (آغا): عایله‌ده‌گی هر بیر اۉغیل یا قیزگه یاشی کتّه‌راق اۉغیل‌نینگ نسبتی و لقبی. حاضر اکه دیېله‌دی.
- آیلیک: معاش، تنخواه.
- اتفاق سیز: بېِ اتفاق.
- اجره‌تماق: اَییرماق، جدا قیلماق.
- اوچره‌ماق: دچار بۉلماق، ملاقات قیلماق.
- اسره‌ماق: سقله‌ماق، محافظت قیلماق.
- اَنیق: واضح، دقیق، شبهه‌سیز.
- اَنیقلماق: واضح قیلماق، روشن قیلماق.
- اولکن: بویوک، کتّه.
- اۉلکه: یورت، مملکت، کشور، وطن.
- اولوس: ایل، مردم، خلق.
- اولوغ: بویوک، کتّه، محترم.
- اون: تاووش، سېس، صدا.
- اونداو : ندا.
- اونداو بېلگی سی: ندا علامتی(!).
- اونلی: تاووشلی، سېسلی، صدادار.
- اونوتماق: ایسدن چیقرماق.
- اۉرتاق: دۉست، آشنا، رفیق.
- اۉرمان: جنگل.
- ایچمک: ایچماق.
- ایچمک: ایچه‌دیگن نرسه، ایچیملیک.
- ایچیملیک: ایچیله‌دیگن نرسه (چای، سوو، فانتا و ...).
- اَیری: علیحده، جدا.
- اَیری – اَیری: علیحده – علیحده، جدا – جدا.
- ایناق: دۉست، صمیمی.
- اینتیلماق: کۉشش قیلماق، تلاش قیلماق.
- اینی: اوکه.
- اینی – آغه: اوکه – اکه.

– اییق: خرس.
– اینه گه: باله نینگ آنه‌سیدن اؤزگه سوت بیریب، باقه‌دیگن عیال.
– ایس: یاد، حافظه، هوش، خاطره.
– ایکین: کِشت، ایکیلگن.
– ایگماق: خم قیلماق، کج قیلماق.
– ایل: اولوس، مردم.
– ایل: رام، اهلی.
– بجرماق: ادا قیلماق، اجرا قیلماق.
– برچه: همه، بوتونله‌ی.
– بورون: آلدین، ایلگری، قدیم.
– بورونغی: آلدینگی، قدیمگی.
– بؤش: خالی.
– بؤغین: بند، هجا.
– بیرلیک: مفرد.
– بیرلیک: وحدت، اتفاق.
– بیلگی: نشانه، علامت.
– بیلگی‌لماق: نشانی قیلماق، مشخص قیلماق.
– تاووش: سیس، صدا، آواز.
– تبراق (تبراغ): مکتب اسبابلری‌نی قؤیه‌دیگن بکس یا تلیچه.
– تره‌تماق: نشر قیلماق، منتشر قیلماق.
– تنگله‌ی: کام.
– تنلَماق: سیلَماق، انتخاب قیلماق.
– تورلی (تورلوک): هر نوع، هر خیل.
– تورلی – تورلی: خیلمه – خیل، هرقسم.
– تورلی – تومن: خیلمه – خیل، رنگارنگ، هر خیل.
– توگه‌ماق: تمام بؤلماق، اداغگه ییتماق.
– توناکون: بیرکون آلدین، بو کوندن آلدینگی کون.
– تؤپلَنماق: ییغیلماق، جمع بؤلماق.
– تؤختاو : تؤختش، حرکت سیزلیک، توقف.
– تؤختاو بیلگیسی: کامه، ویرگول.
– تؤسیق: مانع.
– تینچ: آرام، ساکن، حرکت‌سیز، آسوده.
– تینچلیک: صلح، آراملیک.
– تینتک: تیلبه، دیوانه.
– تیگره‌ک: اطراف، گرداگرد.
– ثواب: خیر.
– ثوابلی: خیرلی.
– جوده: کؤپ، معمول‌دن آرتیق.
– جهاد: اســـلام یؤلیده کوره‌شیش.

- چیمتال: چیملی یېر، اۏتلاق، چیمزار.
- چۏل: صحرا، دشت.
- چۏنتک: کیسه.
- چۏلاق: آیاق یا قۏلی معیوب یا سینیق، شل، کچل.
- چیرایلی: گۏزه‌ل، مقبول، زیبا.
- چیزماق: تارتماق، قلم بیلن نشانه، خط یا رسم قیلماق.
- چین: تۏغری، راست.
- چین یوره‌کدن: یوره‌کدن، یوره‌ک تگیدن.
- چېکماق: تارتماق، حس قیلماق، سېزماق.
- چېکماق: دود (توتون) یا گرددن فایده‌لنماق، سگرت یا ناس و بـاشقه شونگه آخشش نرسه‌لر استعمال اوچون اَیتیله‌دی، سگرت چیکماق.
- دله: دشت، اېکین زار.
- دوچ کېلماق: روبرو کېلماق، اوچره‌ماق.
- توزماق: تیارلماق، یسه‌ماق.
- سۏراق: سوال.
- سۏراق بېلگیسی: سوال علامتی (؟).
- سۏراقلی: سوالیه.
- سۏز : سخن، کلام.
- سۏز : لغت، کلمه، بیردن کۏپراق حرفدن یسلگن معنالی لغت.
- سۏقیر: کۏر، کۏزی کۏرمه‌یدیگن.
- سۏنگ: کېین، بعد.
- سینگیل: عایله‌ده‌گی هر بیر قیز و اۏغیل‌گه یاشی کیچیک‌راق قیزنینگ نسبتی و لقبی.
- سېوماق: یخشی کۏرماق.
- شاوقین: بلند سېس، فریاد.
- صنفداش: هم صنف.
- عایله: خانواده، فامیل.
- عزم: قصد، نیت.
- غاو: تۏسیق، مانع.
- قاپلان: پلنگ.
- قرشی: روبرو، مقابل، ضد.
- قووانماق: خوش بۏلماق، خورسند بۏلماق.
- قووانتیرماق: خوش قیلماق، خورسند قیلماق.
- قویاش: گونش، آفتاب.
- قویی: پایین، زیر، آست.
- قۏللنه دیگن: ایشلته دیگن، فایده لنه دیگن.
- قۏللنماق: ایشلنماق، فایده لنماق.
- قیزیقماق: علاقه آلماق، توجه قیلماق.
- کسل: ساغ بۏلمه‌گن کیشی، مریض، ناجۏر.

– کسل‌لیک: ساغ‌سیزلیک، مریض‌لیک، ناجۉرلیک.
– کوچ: قوت.
– کوچلی: قوتلی، بقوت.
– کوز : خزان.
– کولگولی: کولدیره‌دیگن نرسه، کولیش‌گه لایق.
– کۉپلیک: بیردن آرتیق، جمع.
کۉپلیک: کۉپچیلیک.
– کۉکت: سبزی.
– کۉکلم: ۱– بهار، ۲– سرسبز.
– کۉنگلی تۉق: خاطر جمع.
– کۉنگیل (کۉنگول): یوره‌ک، خاطر.
– کییم: کییله‌دیگن نرسه، لباس.
– کېلگوسی: کېله‌جک، آینده.
– کېله‌جک: بوگون‌دن انچه کېین کېله‌دیگن کون‌لر، آیلر، ییل‌لر، آینده
– کېنگ: اوزون‌لیگی و اېنی‌دن جوده کتّه، وسیع، هرتامانلمه.
– گپ: جمله، نېچه سۉزدن توزیلگن.
– گۉزه‌ل: چیرایلی، زیبا، مقبول.
– لطیفه: فکاهی، کیچکینه، کولگولی هزل متن.
– محنت سېور : محنتکش، زحمتکش.
– منظور : ۱– قبول، ۲– هدف.
– موز : یخ.
– موزلماق: ساووق‌دن قاتماق، یخلماق.
– موشوک: پشک.
– ناشتا: اېرتنگ ییمکی، اېرتنگی چای– نان و تورلی ایچمک– یېمک.
– هجا: بۉغین، تلفظ چاغیده‌گی سۉزلرنینگ هر بیر بۉغینی.
– یاردم: کمک، یارلیغ.
– یاردم لشماق: کمک قیلماق.
– یاز : تابستان.
– یازووچی: خط یا یازوو، مقاله، حکایه یازه‌دیگن کیشی نویسنده.
– یاغدو : نور، یاروغلیک.
– یاو : دشمن.
– یاوایی: اېل بۉلمه‌گن انسان، حیوان،درخت و اۉت‌لر، وحشی.
– یالغوز (یالغیز): یکّه، تنها.
– یشیل: سبز.
– یۉلبرس: ارسلان، شیر.
– یومورتقه: قوش‌لر و بعضی حیوانلرنینگ تخمی، غله.
– یۉلداش: همراه، همسفر.
– یېمک: یېماق.
– یېمک: غذا، طعام.